

Paročna mesečno 25 Din, za izdajstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za izdajstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2659 — nočna 2794, 2794 in 2659

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo št. 7563 Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Pomorska konferenca

Včeraj smo poročali, da so se v Londonu zbrali zastopniki Anglije, Francije, Italije, Japonske in Zruženih držav Severne Amerike na pomorski konferenci, ki ima kakor vse prejšnje nalogo, določiti načelne smernice za tehnične odbore, ki bodo iskali odgovor na dvoje vprašanj: Kako zaustaviti tekmo v pomorskem oboroževanju, ki požre toliko ljudskega premoženja, in kako sorazmerno znižati brodomorja pozameznih v poštev prihajajočih velosil. Na konferenci ni ne zastopnikov Nemčije in ne sovjetske Rusije.

Niso naši čitatelji v svetovni javnosti edini, katere pisanje o pomorskih konferencah dolgočas. V 16 povojnih letih jih je bilo že toliko neuspešnih, kar neiskrenih, da tudi sedanja v Londonu najbrž ne bo mogla vzbuditi napete pozornosti. In vendar je ravno letošnja, ki bo predvidoma menda trajala le nekaj dni, med najvažnejšimi, ker se je sestala v dobi velike mednarodno politične napetosti in se bo torej svetovna politika bolj kot kdaj prej odražala v ljubeznivih razgovorih admiralov v Nelsonovi dvorani londonske admiraltete. Kajti, ne smemo pozabiti, da pomorski problem ni vprašanje samo zase, ki bi se dalo rešiti samostojno in potem lepo zapreti v arhive, med tem ko bi svetovna politika šla svojo pot. Pomorska oborožitev ali razorožitev, kakorkoli že imenujemo vsebino pomorskih konferenc, tvori z mednarodno politiko organsko celoto, se z njo veseli vseh srečnih odbojstev, ki v mednarodni politiki nastopijo in z njo nosi vsa bremena napetosti, ki nenadoma izbruhnemo in nočejo popustiti.

Vse dosedanje pomorske konference so bile večinoma v mirujočem ozračju zavezniške vzajemnosti iz časov svetovne vojne. Težavnih problemov v mednarodni politiki ni bilo. Nemčija na morju svoje politike ni mogla uveljavljati. Tekme v oboroževanju ni bilo. Velešile, prav za prav vse nekdanje zaveznice, so lahko v tem političnem pokoji pristale na to, da so se gradnji novih bojnih ladij in pomorskih letal, kajti tudi ta spadajo sedaj v področje bojnih mornaric, odpovedale v sporazumno doseženem razmerju. Ko se je lani decembra meseca brez uspehov razšla pomorska konferenca v Londonu, nikogar neuspeh ni globoko ganil. Javno mnenje je šlo mimo tega dejstva, ne da bi ga bilo opazilo. Odnosaji med vlada mi vsled razdora niso utrpeli nobene vidne škode.

Čisto drugačen pa se zdi položaj letos, ko se je pomorska konferenca zbrala v viharjem okolju razburkanih mednarodno-političnih napetosti, kjer so se pojavili problemi svetovnega obsega. Od lani do letos so pomorske velešile dohile v Nemčiji novega konkurenta, ki ga ni bilo več mogoče držati nazaj in ga je bilo treba uvesti nazaj med velike države, ki hočejo imeti svojo besedo na morju. S pojavom Nemčije je nastalo znova vprašanje, ki je spalo 15 let; kako zavarovati Anglijo v Severnem morju. Nadalje je v Sredozemskem morju izginilo nasprotje, ki je vladalo med Italijo in Francijo in sta se pred obličjem angleških admiralov pojavili dve latinski sestri v prisrčnem spravnem objemu, za njima pa senca — združenih sredozemskih brodovij. Abesinski spor je nevarnost že razširil, ko je razkril prežečo nevarnost, da bo italijanska sredozemsko brodovje začelo osporovati angleške postojanke v Sredozemlju, temu življenjsko važnemu cestniški angleškega imperija. Končno je porast Japonske in njeno hladnokrvno ustvarjanje ogromnega imperija na Daljnem vzhodu z bliskovito jasnostjo postavilo vprašanje, če bodo posesti evropskih velešil v Aziji in v Tihem morju sploh še varne pred japonskimi brodovji. Torej je svetovna politika, to je povratek Nemčije med vrsto velešil, ambicija Italije, da postane svetovna sila na ozemljih, ki služijo drugim kot bitna oporišča za svojo svetovno oblast, in končno nastanek japonskega imperija, ki hoče zajeti vaa tihomorska obalna ozemlja, dala ogromnega gradiva sedanji pomorski konferenci, kjer se bodo skušale uveljaviti vse politične ambicije držav, ki so na konferenco prišle. In ker je povsod Anglija najbolj živo prizadeta: na Severnem morju, v Sredozemlju in v Pacifiku, je razumljivo, da je angleška vlada s takšno trmoglavostjo silila, da se konferenca čim prej zbere. Na uspeh Anglija sama ne verjame. Toda veliko ji je na tem ležeče, da se ji je posrečilo vse nasprotujoče si sile zbrati okrog mize, kjer bodo morali govoriti človeški jezik in v človeškem jeziku povedati, kaj želijo in kaj odklanjajo. Anglija bo iz na konferenci zbranih razprav avtoritativno slišala tudi, kakšno je mnenje politikov, ki bodo govorili na usta admiralov ter bo svojo lastno obrambno pomorsko politiko usmerila po izsledkih konference.

Morda je imela angleška vlada še namen, da je konferenco sklicala. Iluzijam se ne vdaja nobenim. Ona ve, da bo morala braniti svoje postojanke tako na Severnem morju, kakor v Sredozemlju in na Pacifiku. Na kakšno tujo pomoč se ne sme zanašati. Videli smo, da je dobro začela na Severnem morju, ko je na veliko jezo Francije z Nemci v par dneh sklenila pomorski sporazum, ki nemško nevarnost za daljšo dobo let odстранja. Za obrambo Sredozemlja, kjer na francosko pomoč ne more računati, je že sklenila najeti posojilo v iznosu 150 milijonov funtov, to je 37 milijard našega denarja, ki ga bo izključno porabila za utrjevalna dela v svojih sredozemskih pristaniščih. Tudi obramba Tibega morja pride na vrsto in bo tudi v ta namen najeto ogromno posojilo. Ti denarni izdatki ležijo kot strašno breme nad angleškim narodom. Treba jih je upravičiti. Najboljše opravičilo, ki si ga more angleška vlada želeči, bodo govorili italijanskih in japonskih delegatov na pomor-

Strašne posledice vojne v Afriki

Kolera v Mogadišu

Mogadišk, 10. dec. b. V neposredni okolici mesta je zavlada huda kolera, ki se širi z neverjetno naglico. Oblasti so storile zelo energične ukrepe, da preprečijo širjenje te strašne bolezni, storjeni pa so tudi vsi potrebni koraki, da bi se kolera s transportnimi ladjami ne zanesla tudi v Evropo.

Berbera, 10. dec. c. Semkaj prihajajo vesti iz Mogadiška, da je tamkaj izbruhnila kolera. Na tej je doslej zbolelo že 100 italijanskih vojakov. Med italijansko armado je nastalo silno razburjenje, med prebivalstvom pa se širi panika.

V Berberi, ki je glavno mesto angleške Somalije, je vest o koleri v italijanski Somaliji izvala

silno vznemirjenje. Ni izključeno, da bodo angleške oblasti v afriških kolonijah prepovedale italijanskim ladjam prihod v luke. Nenadoma pa se znova postavlja z vsi silo problem Sueškega kanala. Upravni odbor kanala, ki ga tvorijo Angleži in Francozi, je odgovoren za higieno in za zdravstveno varnost za vse potnike in za vse ladje, ki vozijo skozi kanal. Za slučaj, da bi Italijani hoteli poslej prevažati na koleri obolele bolnike iz vzhodne Afrike, je gotovo, da se uprava kanala ne bi mogla zadovoljiti samo s karanteno nad italijanskimi ladjami, ampak bi jim morala predvesti celo še prehod skozi kanal.

Odpor v Londonu

proti Lavalovim „mirovnim“ ponudbam Italiji

Pariz, 10. dec. c. Seja angleške vlade, ki je snoči odbila predloge, ki so bili sprejeti na konferenci med Lavalom in Hoareom v Parizu, je izvala v Parizu veliko vznemirjenje in zbegano. Malokdaj se zgodi v zgodovini diplomacije, da kaka odgovorna vlada na tako jasen in skorajda brutalen način odbije in odkloni predloge, ki sta jih izdelala dva najodličnejša predstavnika sodobne svetovne diplomacije. Udarci, ki je prišel iz Londona, je bil silen, in prvo, kar se je zgodilo, je bilo to, da je zunanje ministrstvo očitno priznalo, da je v veliki zadregi. Ob 10 dopoldne je namreč Laval povabil k sebi časnikarje in jim predčital sledeče uradno poročilo:

»Zunanje ministrstvo je večkrat objavilo izjave, naj se javno mnenje ne prehliti z fantastičnimi poročili o predlogih, ki se sprejemajo za raznih diplomatskih konferencah. Vendar pa je tudi to-pot časopisje objavilo svoje fantazije o predlogih glede zaključka vojne med Italijo in Abesinijo. Prav za prav ne bi bilo potrebno, da poudarim, da so vse te vesti čisto neresnične. Zato zunanje ministrstvo posebno poziva občinstvo samo, naj ne misli, da so te vesti časopisja resnične.«

Položaj je za Lavala še tem kočljivši zaradi tega, ker je verjetno, da angleška vlada ni hotela desavuirati Hoarea, ko je odbila pariške predloge. Zato je danes vse dopoldne in tudi popoldne poteklo v napeti borbi med Parizom in Londonom. Ta borba pa ni usmerjena, kakor se poudarja, samo v to smer, da bi rešila prestiž Francije, temveč se poudarja, da je po teh dogodkih svetovno ravnateljstvo v nevarnosti. Politika ravnateljstva po svetovni vojni še nikdar ni bila tako razbita, kakor je sedaj. Sestanek med Hoareom in Lavalom je imel namen, rehabilitirati fronto velešil, kateri je bil položen temelj v Stresi. Z očitvijo v Londonu pa ni porušena samo Stresa, marveč je tudi Francija postavljena v zelo čudno luč.

Vse to je bilo še tekom noči sporočeno v London in ob 10 dopoldne sta se sestala na nujen sestanek Baldwin in lord Eden. Konferenca med njima je trajala skoraj eno uro. Sklenila sta, da je treba takoj sklicati novo sejo ministrskega sveta in vsi ministri so bili nujno pozvani k seji, ki se je začela ob 11 dopoldne. Trajala je čez pol-dansko uro in so vsi člani vlade obedovali kar v predsedstvu vlade. Seja vlade se je zavlekla kasno v popoldanske ure.

... če Anglija misli na blokado

Medtem pa se je v Parizu ustvarjalo razpoloženje v tej smeri:

1. Za predloge, ki so bili sprejeti v Parizu med Lavalom in Hoareom, ve samo Anglija. Zato je treba

2. sedaj obvestiti Italijo, Abesinijo in Zvezo narodov. Zato predlaga sedaj Laval tako zvano »procedure ultrarapide«, ki naj v času 24 ur ugotovi stališče vseh činiteljev do predlogov, ki so bili sprejeti v Parizu. To se pravi, da Laval upa, da se bo Mussolini vendarle rešil, dočim Anglija ne more sprejeti takih ponižanj Zveze narodov, ki brani Abesinijo. S tem predlogom pospešene procedure hoče pridobiti Laval na času, dočim bi bila Anglija prisiljena na to, da jasno pove, če misli na blokado Italije.

Ob 18 popoldne so prišli v zunanje ministrstvo sir Robert Vansittard in spremstvu Clerka in uradništva angleškega veleposlanstva v Parizu. Laval jih je takoj sprejel in kmalu nato se je zvedelo, da so prišli sporočiti sklepe današnje seje angleške vlade. Ob 18.25 konferenca v zunanjem ministrstvu se traja.

Vodja angleške delavske opozicije, major Athlee je po seji vlade obiskal predsednika Baldwin in zahteval, naj se še nocoj začne v parlamentu debata o tem, kaj se je govorilo v Parizu med Hoareom in Lavalom. Nocojšnja debata v parlamentu bo zelo burna in odkrita.

ski konferenci, iz katerih bodo Angleži do zadnje vasi razbrali nevarnost, ki se grozeče zbira nad imperijem, in proti kateri se je treba tudi z najhujšimi žrtvami zavarovati, predno ne bo prepozno.

Pomorska konferenca, ki se je zbrala v Londonu, je torej silno zgovoren izraz mednarodno političnega položaja, ki so ga vstajajoče ambicije nekaterih velešil napravile nasenkra tako silno napetega. Pakti, protipakti, kolektivni pakti, dvostranski pakti, vsa ta šara papirja, ki so ga v preteklem letu diplomatske pisarne nametale med svet, izginjajo kot izrabljene igračke otrok, ki so se jih naveličali, ker so postali starejši. Za vzdrževanje dnevnega razburjenja so služili,

Razburjenje v Addis Abebi vsled zadnjih angleško-francoskih mirovnih predlogov

Mussolini sedaj pripravljen

Pariz, 10. dec. b. Rimski dopisnik »Journa« poroča, da je italijanska vlada po nekaterih informacijah pripravljena, da se pogaja. Včerajšnja seja senata dokazuje, da je Mussolini sedaj mnogo bolj pripravljen na mirno rešitev spora v vzhodni Afriki, kakor je bil v soboto, kajti Mussolini je snoči govoril še samo o tem, da je pripravljen energično braniti italijanske interese, kar pomeni, da je bolj pripravljen na pogajanja, kakor pa na nadaljevanje vojne. Razen tega prevladuje v Rimu mnenje, da bi v sedanjem trenutku in pod sedanjimi razmerami lahko zelo ugodno delovala tudi intervencija svete Stolice. Ni izključeno, da bo sveti oče z ozirom na bližajočo se božične praznike predlagal premirje. To bi bilo dovolj, da Zveza narodov, ki se bo na ta način znašla v popolnoma drugem položaju, prične nova pogajanja.

Rim, 10. dec. c. Havas sporoča iz Rima, da bi bil Mussolini pripravljen sprejeti predloge, ki so bili izdelani v Parizu.

Abesinski cesar odklanja

Iz Addis Abebe prihaja vest, da bo abesinski cesar nedvomno zavrnil predloge, po katerih naj bi se posamezne abesinske pokrajine priključile italijanskim kolonijam. Abesinski vladni krogi poudarjajo, da vest o pariškem sestanku Hoarea in Lavala ter rezultat njunih razgovorov v Addis Abebi niso napravili dobrega vtisa. Sicer je po njihovem mnenju pričakovati, da bo Mussolini sprejel te predloge in da se bodo sprčo tega stopoma ublažile sankcije proti Italiji. V takem primeru bi bil razvoj dogodkov za Abesinijo zelo nepovoljen. Toda hkrati poudarjajo, da Italija v dveh mesecih vojne proti Abesiniji ni dosegla nikakega vidnega uspeha. Nasprotno prihajajo vesti, da so se Italijani na severu, zlasti pa na južni fronti ponekod umaknili, kar je ponovno ohrabilo abesinsko vojsko. V mednarodnih političnih krogih se pa že sedaj poudarja, da bi v primeru, če bi neguš ne hotel popustiti in ne bi pristal na pogajanja na temelju angleško-francoskega predloga, ki bi ga Mussolini eventualno sprejel, potem bi Zveza narodov sankcije proti Italiji avtomatično ukinila. V tem primeru bi se ves pritisk obrnil proti negušu, ki bi moral nositi vse breme sedanje vojne, ki mu je bila vsiljena od strani Italije.

Zaharov orožje — Ricket denar

Po vesteh, ki so prispele iz Addis Abebe, je zadnje velike pošiljke orožja in municije dobavil znani vojni magnat Zaharov skupaj s tajstvenim Ricketom. Zaharov izdeluje in dobavlja Abesiniji

orožje, plačilo vseh 'eh dobav pa je prevzel nase Ricket, ki je z Zaharovim sklenil posebno pogodbo, s katero mu zagotavlja vsa plačila dobavljene orožja in municije za Abesinijo.

Z abesinskih bojišč

Boji na reki Takaze

Makale, 10. dec. b. O spopadu na reki Takaze se izvejo sledeče podrobnosti: Abesinski oddelki, ki je štel vsega kakih 150 vojakov, je zasedel v neprehodnem zemljišču izvrstne strateške točke ter prihtakoval, kdaj se mu bodo približale italijanske predstraže, ki čistijo bojno ceno. Ko so prispeli Italijani, po večini askari, so jih Abesinci obsuli s križnim ognjem iz strojne. Italijani so se takoj vrgli na zemljo in pričeli streljati iz pušk na Abesince ter so po kratkem streljanju presli v naskok na nož. Po kratki borbi je sovražnik zapustil bojišče ter pustil 15 mrtvih, medtem ko je svoje ranjence pobral in se izgubil.

Živahno delovanje letalstva na južni in severni fronti

Včeraj je prispelo v Addis Abebo šest letal z ranjenici iz Desaja. Po nekkih vesteh so Italijani večer bombardirali Ankober, ki leži 150 km severovzhodno od Addis Abebe.

Nad Džidžigo se je včeraj pojavilo italijansko letalo. Oblasti so zaradi tega odredile strogo pripravljenost in vse potrebno za obrambo proti letalskim napadom. Izvedelo se je, da so italijanska letala bombardirala celo vrsto ogadenih vasi in naselbin. Prebivalstvo je ostalo hladnokrvno in pri-sebno. Med novimi četami, ki prihajajo na južno fronto dan za dnem, vlada zelo borbeno razpoloženje. Ljudje so posebno ogorčeni zaradi poslednjih italijanskih letalskih napadov.

Po poročilih agencije Havas iz Asmare, so Italijani razvili na somalijski fronti zelo živahno delovanje, ki traja že teden dni. Abesinci so zaradi neuspehov okrog Gorahaja pričeli z večjimi napadi v okolici Dagabura, ki je strateško važen kraj, ker obvladuje cesto, ki vodi v Harar. Abe-

sinci so se v okolici tega kraja utrdili po načrtih svojih belih oficirjev. Že 28. nov. sta dve italijanski letalski eskadri bombardirali Dagabur. Porabili sta več ton razstreliva. Abesinci so se branili a strojnimi in protiletalskimi topovi, nazzadnje pa so morali umakniti. Italijanska letala so takrat izsledila tudi glavni stan turškega generala Vehib-paše, a ga niso bombardirali.

Priprave za ofenzivo

Agencija Reuter je objavila naslednje poročilo o razvoju situacije v Vzhodni Afriki:

Ceprav je računati z bližnjimi pogajanjmi za sporazum med Italijo in Abesinijo, se Italijani še nadalje pripravljajo na novo ofenzivo na severni fronti. Letala so stalno v akciji in neprestano bombardirajo posamezne kraje ter pregledujejo ozemlje pred fronto. Oddelki askarov zasledujejo abesinske četnike v Tembijskih gorah in na zapadu Dola.

Oddelki Italijanov, ki je prodrli zapadno od Makale v nezaseljeno ozemlje, je bil napaden od močnega abesinskega oddelka. Askari so se ogorčeni branili in so ponovno prešli v protinapad. Toda šele, ko so bili ojačeni, so se Abesinci umaknili.

Poleg vsega pa je zavlada po svetu silno ogorčenje zaradi vandalskega bombardiranja Desaja. Abesinija v ostalem v nobenem primeru svobodno ne bo odstopila Italijanom niti pedi svoje zemlje.

Po neki drugi vesti iz Addis Abebe so v pokrajini Avši v bližini največjega železniškega mostu preko reke Avše izsledili štiri italijanske duhovnike, preoblečene v Abesince. Pri njih so razen neveljavnih potnih listov našli velike vsote denarja, skupno okrog 250 funtov šterlingov. Denar so jim zaplenili, nje same začasno aretirali, dokler abesinska vlada ne izda nadaljnjih odredb o njihovi usodi.

Abesinija dobila ministra za municijo rasa Manuela

Ker se vršijo transporti živil in orožja za abesinsko vojsko s slabimi prometnimi sredstvi, vozovi in velblodi, nastaja polagoma vprašanje, ali ne bo Abesincem tako na severni kakor na južni fronti v kratkem zmanjkalo vse potrebno za nadaljevo vojskovanje. Da bi se tudi v bodoče zagotovila pravilna dobava živil in municije abesinski vojski, je vlada imenovala rasa Manuela za ministra za preskrbo vojaštva z orožjem, strelivom in ostalimi potrebščinami. Ras Manuel bo posvetil vse svoje skrb zlasti severni fronti, kjer zemlja ni tako plodovita, kakor so ogaden-ske pokrajine, kjer dobi vojaštvo svoje prehrano kar na kraju samem.

Anglija ve, kaj hoče

Spričo spora med Italijo in Anglijo, ki se, kakor vidimo, čedalje bolj pootruje, ne bo odveč, če skusamo izslediti, v čem je prav za prav ogromna politična moč Velike Britanije, o kateri so mnogi mislili in še mislijo, da se nagiba h koncu, dočim utegne resnica biti vprav nasprotna.

Ze za časa Napoleona in se pred njim so zgodovinarji, filozofi, etnologi in moralisti razglabljali o tem, ali imajo Angliji v svoji politiki samo srečo ali pa morebiti njihovi politiki res mislijo cela stoletja naprej. Resnica bo ta, da so Angliji res pomagali čestokrat srečni slučaj, predvsem srečni slučaj njene zemljepisne otoške lege. Toda Angliji so take slučajne veščine vedno izvrstno izrabljali, pa so jih tudi sami ustvarjali. Skoro vse otoke, ki so jih zasedli v vseh oceanih, so zasedli celo polstoletje ali stoletje prej, nego se je pokazalo, da bodo zanje resnično biserne važnosti. Tako n. pr. so s Siamom že l. 1897 — če naj omenimo najnovejši slučaj — sklenili tajno pogodbo, po kateri so Siamci prerezali ozino Kra le, če to dovoli Anglija, kakor da bi bil Angliji že takrat vedeč, da bodo Japonci danes sili v zgraditev takega kanala, da se v slučaju potrebe izognejo singapurskim tlorjavom.

Prva oznaka Velike Britanije, ki bi v drugih državah pomenila znamenje slabosti, velkobritanski imperij pa je samo v korist, je ta, da Angliji vaa življenjska vprašanja svojega imperija obravnavajo brez vsakega ozira čisto javno, da torej ne poznajo tiste politike, ki je tako pogosta na našem kontinentu, da bi pred sedanjimi težavami in bodočimi nevarnostmi vtikali kakor nujno glavo v pesek. Čisto mirno razkriva minister Baldwin svojim volivcem, da bi utegnila angleška mornarica biti v tem ali onem oziru slabša od italijanske in da jo je zato seveda treba spopolniti. Nik ni Angležem mar, če njihovi mnogostevilni nasprotniki iz tega sklepajo, da se imperij bliža koncu.

Druga oznaka je to, da Velika Britanija dela imperialno politiko, ne da bi o tem govorila ali imperializem izpovedovala ter si ga javno stavljal za cilj, kakor na primer dela Mussolini. »Anglijski imperij je bil zgrajen na popolnem močnem — ta beseda nekakega sodobnega politika podaja popolno resnico, kako je angleško gospodstvo rastle in še raste. Cecil Rhodes je bil sicer ne samo praktični imperialist, ampak tudi teoretik imperializma, toda on je bil le ena tistih angleških izjem, ki potrjujejo pravilo.

Tretja oznaka velkobritanske politike, ki je največjega občudovanja vredna, pa je način, kako držijo skupaj svoj imperij. Ko se je Anglija nekoga dne znašla pred dejstvom, da so okoli nje združene države, kakor so Kanada, Avstralija in Južna Afrika, ki kažejo najrazličnejše težnje, od katerih mnoge — naj si bo zares ali samo navidezno — kažejo v smer popolnega razdruženja, si ni belila glave s tem, ali naj tem svojim dominonim prizna pravico, da se od Anglije ločijo, kadar bi se jim zdelo potrebno in bi se jim tega zahotelo, ali pa naj jim te pravice ne prizna in dovoli. V vsaki evropski federaciji bi pridruženim državam ali narodom absolutno osporavali pravico osamosvojitve, kadar bi se jim zdelo, in bi skušali enoto in nedeljivost države zagotoviti po točnih pravnih dokolih. Anglija pa je svojim dominonim dala čisto izrečno pravico, da pretrgajo svojo vez z imperijem, kadar bi se jim zljubi o. Izbrala si je torej taktiko, da svojemu partnerju sploh ne nudi nobene točke odpora, tako da ne izziva njihovega svobodoljubja ali narodne samozvesti in ofenzivnosti. Ker imajo angleški dominioni pravico odcipetvi, zato sploh ne pridejo zlepa v skušnjava, da bi jo izrabili — tem manj seveda, ker Anglija skrbno pazi, da se prilagodi vsem njihovim težnjam in željam, pa da jih gospodarsko vseskozi zadovolji, in se niti najmanj ne razburja, če na primer sedaj Kanada izjavlja, da se ne bo pridružila petrolejskemu bojkotu proti Italiji, če Avstralija prišede, da se nikoli ne bo udeležila nobenega sovražnega čna proti Japonci, katere se boji, ali pa če Gandhi revoluc-

Nepogrešljivost angleškega političnega instinkta

cijonira Indijce in Arabci delajo Veliki Britaniji v najmanj pripravnem času sitnosti v Egiptu. Angliji tudi niso nobeni teoretično-načelni politiki in dočim ponujajo na primer sedaj Irski popolno neodvisnost ter so ji pripravljali celo produkt del svojega brodograja, jim ne pade v glavo, da bi Indiji dali toliko svobode, kakor jo ima na primer Južna Afrika.

Ce bi Evropec spričo takih zgledov, ko se zdi, da Velika Britanija odnehuje daleč preko mere varnosti in bodočnosti svojega imperija, mislil, da se Anglija na ta način samo po silil prilagodi neizogibnemu procesu svojega propada, ki naj bi bil čim manj boleč, bi se motil. Velika Britanija nikakor ne odnehuje preko mere, ampak čaka in potrpi, dokler ne nastopi v resnici tisti trenutek, ko je dejansko ogrožena njena varnost ali njena bodočnost. To se je zlasti pokazalo ob Gandhijevi revoluciji v Indiji, ki jo vsi dobro pomnimo. Ves svet je bil prepričan, da bo Velika Britanija izgubila ozemlje 323 milijonov ljudi in se spremenila v državo drugega reda, kakor je na primer Belgija, toda v Angliji so se v trenutku največje opasnosti obnašali tako, kakor da bi vse indsko vprašanje onakaveževali. V resnici so niti eno prav temeljito proučevali možnost rešitve in danes, ko Indija ni več nevarna, jo zopet smatrajo tudi javno za resen problem in skušajo uveljaviti njej primerno ustavo.

Angliji imajo namreč skoro nepogrešljiv politični instinkt. Oni na primer čisto dobro vedo, o čemer se nam niti ne sanja, da niti Rusija niti Japonija ne mislita resno na to, da bi pomagali Indiji, da bi se osamosvojila. Na drugi strani pa seveda tudi Indcem ni nič na tem, oziroma se tega celo boji, da bi dosegli neodvisnost, za katero se niso zreli in katera bi Indiji pomagala samo v to, da bi postala objekt ruskih in japonskih osvojevalnih namenov. Zato stremi Velika Britanija za tem, da počasi Indijo civilizira, to je, da jo gospodarsko napravi tako močno in edino, da bo na eni strani lahko kljubovala in konkurirala tako Rusiji kakor Japoniji, ne da bi na drugi strani želela, da prekine svojo interesno zvezo z Veliko Britanijo, pa naj bi bila še tako rahla. Za tako politiko je seveda treba velikega političnega instinkta in ogromno mero hladnosti in poirježljivosti, ki se nikoli ne da spraviti iz ravnotežja.

Angliji mirno poslušajo, če jim kdo prorokuje zaton Britanije. Ker se takim razzorom prav nič ne upirajo, ampak jih celo resno poslušajo, jemljejo Evropi možnost, da bi se njen razvoj o oblijejem ali daljšem koncu Britanije zatikiral ali celo utrdil v psihološko nevarno vero. Oni prav nič ne polemizirajo z Mussolinijem, kadar napoveduje propad angleškega imperija. Zato pa tem vztrajneje delajo na tem, da bi se ne posrečila Mussolinijeva ideja italijansko-francosko-nemške aliance proti angleškemu imperiju. Skrbno gledajo na to, da ne bi odbili Francije od sebe, medtem ko skušajo obenem napredneje privedati nase Nemčijo in tako Italijo neopazno izolirati.

To je prav tista politika, katere so se svojčas posluževali proti Napoleonu. Vel. Britanija se hoče na vsak način izogniti položaju, ki na primer nastane, kadar potnika na saneh ponoči napadejo volkovi, katerih se skuša ubraniti s tem, da počasi pomeče z voza kovčeg za kovčgom, potem pa še psa, če ga ima s seboj, ali meso, da bi rešil vsaj sebe. Ko so na primer sedaj v Grčijo vrnili Italijo in si tako zagotovili za slučaj potrebe njihova pristanišča kot pomorska oporišča, so Grke obenem prijazno opozorili, da bo preteklo še nekaj časa, preden jim bodo mogli vrniti Ciper, ki je postal spričo italijanske sredomorske politike za Anglijo zopet tako važen, kakor je na primer važno sinajsko pristanišče Akaba, ki juridiko prav za prav pripada transjordanškemu kralju, v resnici ga pa upravlja Anglija, ne da bi tajili fakt državno-pravne pripadnosti.

Vse te momente mora upoštevati, kdor hoče pravilno razumeti politiko in taktiko velkobritanskega imperija.

Mariborski harmonikarji doma

Danes, 10. decembra, so se naši mali harmonikarji vrnili domov brez defektov. Ves čas turneje niso zabeležili niti enega primera bolelosti. Vseh otrok je bilo 25 z 20 starši, spremljevalci in voditelji. Z velikim uspehom so odigrali dva koncerta 7. in 8. t. m. pod pokroviteljstvom mestnega župana dr. Tomaža. Pri nedeljski prireditvi jim je jugoslovanski konzul v Brnu inž. Filkuha poklonil krasen lorvorjev venec s slovensko trobojnico, ga. konzulova in druge odlične dame so jih bogato obdarile. Prisostvoval je tudi mestni predsednik direktor dr. Šumparek in direktor železnice predsednik lige. Organizacijo je vodil g. Vaneček. — V ponedeljek, dne 9. t. m. zjutraj, so potovali naši harmonikarji z brzovlakom v Bratislavo. Dopoldne ob 11 so igrali v veličastnem mestnem gledališču, kjer so češkoslovski dijaki in ostala publika napolnili veliko dvorano do zadnjega kotička. Vse te prireditve harmonikarjev po

brataki češkoslovski so znova privedle do iskrenega pobratimstva med Jugoslavijo in Češkoslovsko. Pri popoldanski prireditvi je bil navzoč tudi jugoslovanski konzul g. Drnac, prireditveš župana g. Krna. Organizacijo je imel v rokah g. Neuman.

Slovo od Bratislave je bilo nadvse prirčno. Ko so prispeli na Dunaj, jih je čakalo nenavadno iznenadenje. Sam poslanik g. Nastasijević Grgorje s konzulom Majdanecem sta jih prišla pozdraviti. Dva dečka sta g. poslanika pozdravila s slovenskimi verzji, za kar se je g. poslanik prirčno zahvalil in poudaril moč in veličino naše države ter končno želel malim harmonikarjem srečen povratek v lepi Maribor. Nagrajeni so bili tudi z Miklavževimi darili. Ves ta čas so mali harmonikarji igrali na glavnem dunajskem kolodvoru, ki je bil vsled veselih slovanskih komadov ves alarmiran.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 10. dec. m. Kraljevski namestniki so podpisali ukaz o premostitvi večjega števila učiteljev in učiteljic. To učiteljstvo je bilo premeščeno že l. 1930 po navodilih tedanjega prosvetnega ministra, ne da bi bil tedaj ukaz že podpisan. Učiteljstvo je imelo radi tega neprestano večje sitnosti in je sedaj ta stvar urejena. S tem ukazom so bili premeščeni sledeči učitelji in učiteljice: Ažman Emilija iz Beltincev v Celje. Ažman Gabriella iz Dol. Lendave v Konjice. Andrejčič Ivan iz Studencev v Krčevino. Benkuš Alojzij iz Trave v Ljovljano. Cizelj Dora iz Smarja v Ljubljano. Černovšek Marija iz Hoč v Maribor. Fajnoh Ivan iz Mežice v Maribor. Kafol Ciril iz Sv. Boltenka v Ptuj. Kokot Ferdinand iz Pišce v Vič. Kovač Albin iz Brega v Ptuj. Kralj-Bantan Julija iz Tešanovcev v Muto. Lipovec Josip iz Viča v Ljubljano. Lovše Ivan iz Krčevine v Maribor. Lovšin Ivan iz Sodražice v Krčevino. Mačkoveš Franciška iz Virštajna v Kočevje. Mahkota Anton iz Črnuč v Ljubljano. Miklavčič Olga iz Reke v Maribor. Mislej-Vilhar Katarina iz Vač v Ljubljano. Novak Franciška iz Polj v St. Jurij. Petočnik Terezija iz Štor v Laško. Puncuh Katarina iz Rakeka v Dol. Logatec. PIANO Ana iz Petrovč v Celje. Plevelj Olga iz Ljubljane v Domžale. Ribičič Roza iz Zg. Šiške v Ljubljano. Smerdu Katarina iz Studencev v Maribor. Sušelj Katarina iz Centobe v Sostro. Šalda Leopold iz Sv. Lovrenca v Krčevino. Šalda Angela iz Sv. Lovrenca v Krčevino. Smajdek Ivan iz Radeč v Ljubljano. Smažler Franciška iz Ivanje v Ljutomer. Šot Ema iz Smarja v Ljubljano.

Telefonski kabel

Belgrad-Zagreb-Maribor

Belgrad, 10. dec. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, je bilo na zadnji seji ministrskega sveta sklenjeno, da se pooblasti poštni minister dr. Br. Kalugjerčič, da razpiše licitacijo za nabavo in polaganje telefonskega kabla z vsemi k temu pripadajočimi napravami za progo Belgrad-Zagreb-Maribor. Nadalje se pooblašča zunanji minister, da z izmenjavo not s pooblaščenim avstrijskim poslanikom v Belgradu sklene z avstrijsko vlado pogodbo o polaganju kabla od Wildona do Maribora in Sevnice in sicer v smislu posebnega predloga poštnega ministra. Kakor se je moglo zvedeti, bi bilo potrebnih za časno zboljšanje našega mednarodnega in krajevnega telefonskega prometa žičnih zračnih linij in njihovih zvez s pomočjo kabla z avstrijskim kablom okoli 55 milijonov Din. Če pa se na celi progi od Belgrada do Maribora položi kabel, ki bo omogočil nemoten telefonski promet, bi znašali ti stroški 190 milijonov Din. Razen teh doseganih zahtev bi se najpozneje v petih letih moral vendar položiti kabel.

Prvi jugoslovanski zvočni film

Belgrad, 10. dec. AA. Snodi ob 11.30 so zastopniki domačih in tujih listov v velikem številu prisostvovali v kinematografu Kazine posebni predstavi prvega jugoslovanskega zvočnega filma »A življenje teče dalje«. Zunanji prizori tega filma so bili posneti v Kanizi na otoku Visu, v tem našem največjem ribarskem kraju. Tu je vodil režijo nemški režiser Karel Junghaus.

„Delajte kot Stahanov!“

V sovjetski Rusiji je proletarec postal ničvreden stroj

V pregovornem revirju Doneca je letos v septembru neki sovjetski rudar Stahanov v šestih delovnih urah izkopal za 102 ton premoga. Naslednje dni so Stahanovi delovni tovariši, podžgani po Stahanovem zgledu zmogli že 310 ton vsak in tudi v šestih delovnih urah. To je bil začetek tako imenovanega »Stahanovega gibanja«, ki je postalo geslo vsega industrijskega dela v sovjetski Rusiji. Stahanov kot delavec je izginil v velikem idejnem pokretu, ki mu je dal ime. Stahanov je danes izraz, pojem za nov način pridobitnega dela, kot je znani ameriški veleindustrialec Taylor dal svoje ime najbolj okrutnemu industrijskemu sistemu, ki jih je delavec v svoji temni zgodovini doživel.

Dva meseca sta zadostovala, da se je sovjetski režim oprjel tega imena in vsemu svojem pridobitnemu delu udaril pečat stahanovstva. Časopisje kliče: Bodimo vsi Stahanovi! Vlada poziva v svojih dnevnih oklicih in okrožnicah, naj postane vsak sovjetski državljani Stahanov, nižji sovjetski priganjaci pa nagajajo svojim podložnikom, da morajo biti vsi Stahanovci in jim že grozijo s preganjanji, da so saboterji ali grobokopji sovjetskega režima, če ne morejo slediti zgledu doneškega rudarja. »Delajte kot Stahanov!« takšne in podobne deščice so nabite po vseh industrijskih podjetjih. V znamenju stahanovstva se preoblikuje vsa sovjetska industrija. Stahanov je postal neke vrste bič, ki pada po plečih sovjetskega delavca, da bi izčrpal vse svoje moči in v najkrajšem času dosegel najvišje, nadčloveške rekorde.

Tudi po inozemstvu, koder sežejo roke — lovilke sovjetske kominterne, so se že razširile bajke o stahanovstvu in častici rdečega družabnega reda stahanovstvo postavljajo kot eno največjih pridobitev proletarijata, kot enega najbolj plemenitih sadežev, ki so zrastle v državi proletarske diktature.

To, kar je rudar Stahanov brez dvoma po predhodnem dogovoru s sovjetskimi oblastniki v enem dnevu opravil, so sovjetski industrijski diktatorji takoj proglasili za obvezno za slehernega zvestega podanika, a istočasno obznanili tudi, da bodo vsakega, ki bi temu zgledu ne sledil, proglasili za sovražnika sovjetske države, z vsemi posledicami, ki so v Rusiji na naslov sovražnika države navedene. Akordni uspeh, ki ga je posamezni delavec v izrednih okoliščinah dosegel, ni bil pripoznan kot izreden uspeh izredno pridnega delavca v izrednih okoliščinah, ampak kot normalen količnik, ki ga mora sleherni delavec doseči, sicer je izpostavljen preganjanjem. »Stahanovstvo« je torej postalo do zadnje meje človeške zmognosti pognan sistem akordnega dela, priganjatelj, ki zahteva od delavca, da napne vse svoje sile, da izčrpa svoje zadnje moči, da bo pridelek čim višji. Sovjetska industrija, ki je vsa v državnih rokah, se je dozdaj pritoževala, da je njenemu napredku najbolj kvarno, da so metode dela tako starinske zastarele. Stroji so naprednejši, le človek jim preveč leno služi. Stahanov je pokazal, kaj je mogoče doseči, ako delavec napne vse svoje sile. Oblastniki sovjetske države so torej Stahanov zgled dvignili v zakon ter ga predpisali za vse svoje industrijske obrate. Povsod so nastali »Stahanovi krogi«, združbe proletarcev, ki so strazredno zavodnjaki in imajo nalogo vesti ta človeško kri izsesajoci akordni sistem v vse industrijske obrate, da pokažejo, česa je zmožen strazrednozavodni proletarec, ki se je sizzmotal iz zastarelosti buržujiske proizvodnje.

Iz vseh industrijskih obratov so prišle tudi naročene resolucije delavcev, kjer zahteva-

jo stahanovske uspehe kot nekaj samo ob sebi razumljivega in kot dolžnost, ki mora biti za vsakega proletarca tudi obvezna. Ko so sovjetski diktatorji sprejeli te »prostovoljne« resolucije, so na njihovi podlagi, »pokorni željam«, ki prihajajo iz vseh krajev sovjetske države, izdali dekrete in pravilnike, da je uvedba stahanovskega sistema v vso industrijo, v ves promet in tudi v poljedelstvu obvezna in da morajo vsi imenovani obrati v naslednjih mesecih izkazati najmanj potrojitev doseganje proizvodnje.

Ruski delavec, navajen terorja se je brez vsake odpornosti zamolko podvrnil novim odredbam. Zlezel je tako rekoč brez protesta v velikansko zanjko, ki so jo moskovski diktatorji vrgli po vsej Rusiji in jo zadrignili okrog vratu »razredno zavednih proletarcev«. Toda mrtvilo je trajalo le kratek čas. Delavec je začel, da ni živina in da čez svoje človeške moči ne more delati. Iz vseh strani Rusije so posebno v oktobru začele prihajati pritožbe, da se pojavlja pasivni odpor, da so nenadoma poškodovani stroji, da odpovedujejo železniški tiri, da gnije žito v kladijih še na polju. Takoj je kriknila iz Moskve beseda: sabotaža! In že so šle odredbe po deželi, kako je treba postopati s saboterji sovjetskega režima. Ni bilo treba dolgo čakati, nobenih procesov ni bilo, nobene velike časopisne propagande. Brez nadaljnega je bilo dne 1. novembra nekaj »saboterjev« obsojenih na smrt in ustreljenih. Prva žrtev je bil neki rudniški inženjer v željabinjskem pregovorniku. Smrtna obsodba navaja izrecno kot zločin: upor proti stahanovskemu načinu dela. Sledilo je potem dan za dnem več takšnih obsodb, ki so imele namen vse delavstvo podžgati in prestrašiti.

Tudi sedanje proslave 18. obletnice ustanovitve sovjetske oblasti v Rusiji so vse v znamenju Stahanova. Nov način izžemanja popisujejo kot najslavnejšo pridobitev, kot preporod človeštva, pri tem pa tudi ne molče o posledicah, ki čakajo one, ki bi se stahanovstvu upirali ali ki bi imeli pomisleke, da mora pri tako strašnem delu propasti človek, da o kakšni socialni varnosti v obratih pri tej bernosti v proizvodnji ali o kvaliteti izdelkov ne govorimo. »Sabotaža« je treba brez usmiljenja iztrebiti. To so letaki, ki so v ogromnih črkah nabiti po ulicah vseh sovjetskih mest v obliki stavolokov, pod katerim morajo s sklonjenimi glavami navdušeno korakati osvobodeni proletarci.

Pred 18 leti, ko je nastala sovjetska država, so delavci in kmetje mislili, da jim prinaša odrešitev od izkoriščevanja kapitala in veleposesti. Vse to je takrat govorilo proti akordnemu delu, ki da človeka izkorišča in izžema, proti taylorizmu kot najbolj nečloveškemu izrabljanju človeka, ki je postal manj vreden kakor stroj. Navduševali so se za socialne pravice, za socialne zaščite, ki jih bodo delavstvu v prid uvedli v industrijskih obratih. Danes so vse to le še umazane cunje, ki služijo za kinc zmagovitemu pohodu stahanovstva, ki je najbolj nečloveški način izsesavanja delavčevih življenjskih energij v najbolj nečloveških okoliščinah, brez socialne zaščite in brez plače ter končno še v senci nabasane revolverja, ki ga tišči v grlo tajni agent GPU delavcu, ki je ob stroju omagal, a ki ga sovjetski nečloveški tiran opazuje za »saboterja«, da ga lahko ustrelji. Stahanovstvo, to je brez dvoma zadnja stopnja človeškega izkoriščevanja v imenu zakona. Dalje ne more iti, kajti naslednja stopnja je — revolucija.

Španska kriza

Madrid, 10. dec. e. Predsednik republike Alcala Zamora je danes nadaljeval s konzultacijami posameznih voditeljev parlamentarnih klubov. Prvi je bil sprejet bivši ministri predsednik Samper, ki je predlagal Zamori, naj se sestavi vlada, ki bi sklonela na strankah, ki so sestavljale dosedanje vlado. Za njim je bil sprejet voditelj katalonske stranke, ki je predlagal popolno spremembo režima in razpust parlamenta. Voditelj konservativnih republikancev Maura je tudi predlagal razpust parlamenta, volitve pa naj vodi vlada narodnega pomirjenja. Predstavnik republikanske skupine, ki se zbira okoli Azane, je tudi predlagal razpust parlamenta in sestavo odločno republikansko usmerjene vlade. Zamora je nato povabil k sebi dosedanjega ministrskega predsednika Chapaprieta in mu ponudil, naj sestavi novo vlado. Chapaprieta pa je ponudbo odklonil.

Konferenca Baltske zveze

Varšava, 10. dec. AA. V Rigi se vrši konferenca Baltske Zveze. Otvoril jo je včeraj ministri predsednik Ulmanis, ki je v svojem govoru naglasil, da se baltske države ne smejo plašiti nikakih naporov za zavarovanje miru. Izpolniti morajo svojo dolžnost s sodelovanjem z Zvezo narodov, katere načela predstavljajo bazo njihove mednarodne politike. Izrazil je željo, da bi se na tej konferenci sprožile koristne inicijative za uređitev velikih mednarodnih problemov. Estonski zunanji minister Seljama je izrazil željo, da bi se v bodoče preprečili vsi spori med baltskimi državami. Litvanski zun. minister Lozoraitis je govoril o duhu miroljubne solidarnosti, ki je osnova baltske antante.

Aljehin — Euwe

Amsterdam, 10. dec. AA. V nedeljo sta Aljehin in Euwe pričela igrati 28. partijo za svetovno prvenstvo v šahu. Po prekinitvi sta jo nadaljevala v ponedeljek. Partija se je končala po hudi borbi remis. Po tej partiji je stanje naslednje: Euwe 9 zmag, Aljehin 8 zmag, 11 partij pa je neodločnih. Predzadnja, 29. partijo igrala v Amsterdamu v četrtek.

★

Bando ponarejevalcev denarja prijela belgrajska policija

Belgrad, 10. dec. m. Tukajšnja policija je te dni zabeležila zopet velik uspeh. Obveščena je namreč bila, da se manjša družba v notranjosti Srbije in sicer v Smederevski Palanki, Zajčaru ter Vrhu bavi s ponarejanjem 100-dinarskih bankovcev. Uprava mesta Belgrada je takoj poslala tja svoje organe, ki so aretirali v Zajčaru Mile Smida, v Smederevski Palanki Žiko Stankoviča, v

Vrhu pa Milutina Nastiča. Istočasno je policija zaplenila vse priprave za tiskanje bankovcev in tudi 218 komadov dobro ponarejenih 100-dinarskih bankovcev. Pri zaslišanju je policija ugotovila, da je organizator ponarejanja bankovcev Milutin Nastič, vso zadevo je finančral Žika Stankovič, ki je za ta posel že investirale okoli 120—150.000 Din, tehnično plat in načrte pa je izvršil Mile Smid. Imenovani so že v zaporih, kjer so bili skupaj zaprti zaradi raznih prestopkov, napravili svoj načrt in so od l. 1933 sem zboljševali aparate za ponarejanje bankovcev, ki so jih hoteli spraviti v promet za kakih 10 do 20 milijonov Din. Največji problem — ponarejevalce je bil seveda razpečevanje ponarejenih bankovcev, ki pa ga je Žika Stankovič hotel rešiti na ta način, da je že sedaj obvestil svoje zaupnike v posameznih krajih v notranjosti Srbije, da je dobil večje kredite na razpolago in da bo prišel nakupovati živino za izvoz v inozemstvo. V to svrhu je že stopil v zvezo z večjimi inozemskimi prekupčevalci z živino. K sreči falsifikatorji doslej še niso spravili v promet niti enega ponarejenega bankovca, ker jih je pred izvržitvijo velikopoteznih načrtov dosegla roka pravice.

Posveti združene opozicije

Zagreb, 10. dec. b. Delegat demokratov Božidar Vlačić se je vrnil snodi po konferenci z Večeslavom Vilderjem, dr. Mačkom in drugimi politiki v Belgrad, da poroča o svojih razgovorih vodstvu srbijanskega dela združene opozicije, predvsem Ljubi Davidoviču, G. Milan Gavrilović, drugi član odbora sedanje opozicije, v Zagreb ni prišel in tudi ne namerava priti vse dotlej, dokler se v Belgradu ne rešijo vprašanja, ki so se začela v pogajanjih s SDK. Zadnji dogodki v vrstah srbijanskih demokratov in zemljoradnikov dajo misliti, da srbijanska izvenparlamentarna opozicija nima korajže, da stopi pred svoje volilce s predlogi glede rešitve hrvaškega vprašanja, kakor ga predlaga SD koalicijski, čeprav so baže te mase pripravljene, da tako rešitev sprejmejo, kar se je videlo tudi ob priliki nastopa Mačkovih delegatov, ki so jim množice ploskale. S strani srbijanskega dela združene opozicije se poudarja, da se nadaljevanje razgovorov, ki pa da jih ni treba posepevati zaradi notranje-političnih razmer. Sklep o teh razgovorih se bo storil v Belgradu po poročilu, ki ga bo podal g. Vlačić gg. Davidoviču in Joci Jovanoviču.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Belgrad, 10. dec. m. Predsednik ministrskega sveta dr. Stojadinović je danes dopoldne sprojel v kabinetu zunanjega ministristva podravnatelja mednarodnega urada dela v Ženevi Fernanda Moreta.

Dunajski vrenienska napoved: Miteje, talilo se bo, spremenljiva oblačnost, ponekod padavine.

Novi banski svet

Notranji minister je razrešil razen enega vse člane banskega sveta in imenoval nove člane

Belgrad, 10. dec. 1935. Na osnovi čl. 26 zakona o banski upravi je minister za notranje zadeve z rešenjem z dne 7. decembra 1935, III. br. 47526 razrešil dolžnosti članstva banskega sveta Dravske banovine:

za okraj Brežice: Kruleja Ernesta, posestnika in obrtnika v Sevnici;

za okraj Celje: Pikla Franca, posestnika in gostilničarja v Gotovljah;

za mesto Celje: dr. Goričana Alojza, odvetnika v Celju;

za okraj Črnomelj: Lovšina Evgena, posestnika in ravnatelja v Ljubljani;

za okraj Dolnja Lendava: Erjavca Mihaela, posestnika v Bratonicih;

za okraj Gornji Grad: Goričarja Matijo, predsednika občine, posestnika in gostilničarja v Mozirju;

za okraj Kamnik: Vodeta Ferda, posestnika in trgovca v Kapli vasi;

za mesto Kamnik: Zevnika Antona, notarja v Kamniku;

za okraj Kočevje: Arko Ivana ml., trgovca v Ribnici;

za okraj Konjice: Jereba Rada, notarja v Konjicah;

za okraj Kranj: Detelo Antona, vladnega svetnika v p. v Predvorju;

za mesto Kranj: Pirca Cirila, posestnika, trgovca in predsednika mestne občine v Kranju;

za mesto Trzin: Snoja Hinka, poslovodjo v predelnici v Trzinu;

za okraj Krško: Kurenta Alojza, dekana v Leskovcu pri Krškem;

za mesto Radeče: Ravnikarja Josipa, posestnika in lastnika žage ter električne centrale v Radečah;

za okraj Laško: dr. Roša Frana, odvetnika in predsednika občine v Laškem;

za okraj Litija: Birola Gvidona, industrijalca, akademičnega slikarja in posestnika v Zagorju;

za mesto Višnja gora: Javornika Josipa, posestnika in lesnega industrijalca v Žalini;

za okraj Ljubljana: Babnika Valentina, posestnika in predsednika občine v Št. Vidu pri Ljubljani;

za mesto Ljubljana:

1. Tavčarja Ivana, predsednika upravnega odbora OUZD;

2. Prepeluha Albina, publicista;

3. Oreška Franja, mestnega honorarnega uslužbenca;

4. Vidmarja Staneta, industrijalca, vsi v Ljubljani;

za okraj Ljutomer: Skuhalo Franca, posestnika in predsednika občine v Križevcih;

za okraj Logatec: Remžarja Ivana, posestnika in gostilničarja v Žirovnici;

za okraj Maribor desni breg: Gornjaka Vinka, narodnega poslanca in ekonomista iz Slovenske Bistrice;

za okraj Maribor levi breg: Janžekoviča Ivana ml., narodnega poslanca in posestnika v Košakih;

za mesto Maribor:

1. dr. Lipolda Franja, odvetnika v Mariboru;

2. Zadravca Jakoba, industrijalca v Središču;

3. Golouha Rudolfa, šefa borze dela v Mariboru;

za okraj Metlika: Bajuka Martina, ekonomista iz Božakovega;

za okraj Murska Sobota: Kührarja Štefana, posestnika, mlinarja in predsednika občine v Puncicah;

za mesto Murska Sobota: Kodra Antona, notarja v Murski Soboti;

za okraj Novo mesto: Zupančiča Josipa, posestnika v Trebnjem;

za mesto Novo mesto: dr. Režka Josipa, narodnega poslanca in odvetnika v Novem mestu;

za okraj Prevalje: Mravlja Petra, ekonomista v Vuhredu;

za okraj Ptuj: Šolarja Franca, posestnika in gostilničarja v Zlatolčju;

za mesto Ptuj: dr. Senčarja Mateja, odvetnika v Ptuj;

za okraj Radovljica: Lavtičarja Josipa, posestnika in trgovca v Kranjski gori;

za mesto Jesenice: dr. Obersnela Maksa, generalnega tajnika KID na Jesenicah;

za okraj Slovenj Gradec: dr. Bratkoviča Alojza, odvetnika in predsednika občine Slovenj Gradec;

za okraj Šmarje pri Jelšah: Gajška Florjana,

posestnika, gostilničarja in predsednika občine v Loku pri Zmuzu.

Z rešenjem istega datuma in številke je gospod minister za notranje zadeve postavil za člane banskega sveta dravske banovine:

za okraj Brežice: Tratnika Josipa, župnika in duhovnega svetnika v Rajhenburgu;

za okraj Celje: Kudra Ludovika, posestnika pri Sv. Pankracu-Bizoviku, obč. Griže;

za mesto Celje: Miheličja Alojza, posestnika in predsednika celjske mestne občine, in Stermečka Rudolfa, trgovca in podpredsednika celjske mestne občine;

za okraj Črnomelj: Bitnarja Pavlina, dekana in župnika v Črnomlju;

za okraj Dolnja Lendava: Kleklo Josipa, župnika v pokouju v Črensovcih;

za okraj Gornji Grad: Steblovnika Martina, posestnika in predsednika občine Smartno ob Paki;

za okraj Kamnik: Štrčina Ivana, posestnika in predsednika občine Kaplja vas;

za mesto Kamnik: dr. Vidica Franca, vladnega svetnika v p. v Kamniku;

za okraj Konjice: Šelha Janeza, posestnika v Bezinu;

za okraj Kočevje: Škrabca Stanka, posestnika in gostilničarja v Ribnici;

za okraj Kranj: Brodarja Ivana, posestnika v Hrastju pri Kranju;

za mesto Kranj: dr. Sabothya Bena, odvetnika v Kranju;

za mesto Trzin: Majeršiča Ivana, poslovodjo usnjarne v Trzinu;

za okraj Krško: Anžiča Josipa, dekana in župnika v Škocjanu;

za mesto Radeče: dr. Jereba Petra, notarja v Radečah;

za okraj Laško: Križnika Filipa, rudniškega strojnika v Lokah;

za okraj Litija: Galeta Josipa, posestnika in predsednika občine Trebeljevo;

za mesto Višnja gora: Štruklja Franca, posestnika in lesnega trgovca na Polici;

za okraj Ljubljana: dr. Breclja Antona, zdravnika v Ljubljani;

za mesto Ljubljana:

1. dr. Adlešiča Jura, odvetnika;

2. Avseneka Ivana, trgovca;

3. dr. Ravnikarja Vladimira, odvetnika in predsednika mestne občine;

4. Ing. Šukljeta Milana — vsi v Ljubljani;

za okraj Ljutomer: Štuhca Alojzija, posestnika v Stari novi vasi;

za okraj Logatec: Hafnerja Jerneja, župnika v Starem trgu;

za okraj Maribor desni breg: dr. Schaubacha Franca, okrožnega inšpektorja v p. in odvetnika v Mariboru;

za okraj Maribor levi breg: Šerbineka Ivana, veleposestnika v Vrčičah;

za mesto Maribor:

1. dr. Leskovarja Josipa, odvetnika;

2. Rozmanca Petra, tajnika Jugoslovanske strokovne zveze;

3. dr. Ravnikarja Rudolfa, odvetnika — vsi v Mariboru;

za okraj Metlika: Nemaniča Jožeta, posestnika v Zelebeju;

za okraj Murska Sobota: Bačiča Franca, posestnika in vodjo posojilnice v Gornji Lendavi;

za mesto Murska Sobota: Bačiča Franca, odvetniškega pravnika v Murski Soboti;

za okraj Novo mesto: Zupanca Alojzija, župnika v Šmihelu pri Žužemberku;

za mesto Novo mesto: Vebleta Demetra, odvetnika v Novem mestu;

za okraj Prevalje: Kugovnika Jurija, posestnika in rudniškega kovača v pok. v Prevaljah;

za okraj Ptuj: Janžekoviča Alojza, posestnika v Ptuj;

za okraj Radovljica: Jana Jakoba, posestnika v Podhomu;

za mesto Jesenice: Arneža Petra, posestnika in tovarniškega delavca na Jesenicah;

za okraj Slovenj Gradec: Ing. Vrhnjaka Vinka, posestnika in predsednika občine Pameče;

za okraj Šmarje pri Jelšah: Zorenča Alojza, posestnika in gostilničarja, Sv. Peter pod Sv. Gorami;

za mesto Kočevje: ostane kot član banskega sveta dr. Šajovic Ivan, odvetnik v Kočevju, ker ni bil razrešen.

Fantje se zbirajo ...

Celje, 9. decembra.

V naravnost rekordnem številu so se odzvali fantje iz Celja in okolice povabilu Katoliškega prosvetnega društva, da prisostvujejo ustanovnemu občnemu zboru fantovskega odseka, ki je bil v nedeljo dopoldne v Domu v Samostanski ulici. Nad 100 jih je prišlo, kar je za začetek zelo razveselivo število. Predsednik KPD gosp. prof. Kovačič je spregovoril nekaj načelnih besedi zbranim fantom, ki so se odzvali klicu, naj vstopijo v vrste novostvorce se fantovskega odseka in s tem pokažejo, da so pripravljeni v zasebnem in javnem življenju zastopati načela, ki jih od pravega katoličana zahteva cerkev. Po prečitaniu odsekovih pravil so se vršile volitve in je bil za predsednika novega odseka izvoljen sodni pripravnik gosp. Mihelič. Ko je predsednik zavzel svoje mesto, je tudi spregovoril zbranim nekaj toplih in v srce segajočih besed ter jih pozval, naj pridno delajo za procvit fantovske organizacije. Hočemo celih katoliških mož in nobenih polovičarjev. Napravljeno so bili načrti za duševno in telesno izobrazbo. Pred koncem je še Joško Jurčič v navdušenih besedah spregovoril nekaj bodrilnih besed in pokazal na današnji čas, ki zahteva res celih mož in terja predvsem od fantov, ki so člani katoliške fantovske organizacije, da so, ne samo v besedah, temveč tudi v dejanju pravi praktični katoličani.

Kraljevski namestnik g. dr. Perović odkriva spomenik kralju Aleksandru v Splitu.

20 letnica Bezenškove smrti

Ljubljana, 10. decembra.

Danes, 10. decembra poteka 20 let, ko je v Soli tiji umrl v 62. letu svojega življenja, odlični stenograf, profesor Anton Bezenšek. Kot akademik na zagrebški univerzi se je bavil s hrvatsko in slovensko stenografijo, hrvatsko je tudi poučeval. Tri leta je izdal prvi jugoslovanski stenografski list »Jugoslovanski stenograf« za slovensko in hrvatsko stenografijo. Leta 1879 ga je bolgarska vlada poklicala v Bolgarijo, da bi sestavil bolgarsko stenografijo in pisal v zbornici. Bezenšek je ponudbo sprejel, v Bolgariji je nato ostal do smrti kot stenograf in profesor. Najprej je deloval v Soliji, nato v Plovdivu, zadnjih 10 let pa spet v Soliji. Bezenšek je ustanovitelj bolgarske stenografije. Sestavil jo je po Gabelsbergerju in napisal zanjo učne knjige. V Bolgariji je izdal še štiri letnike svojega lista, v celoti torej sedem letnikov. Čeprav pa je živel zunaj domovine, je vendar veliko delal za slovensko stenografijo. Razlagal in priporočal jo je v svojem listu. Posebno jo je priporočal dijakom, ki so po njegovem vplivu ustnovili več stenografskih venčkov. Napisal je tudi prvo slovensko stenografsko učno knjigo, ki jo je izdala Slovenska Matica leta 1893. Njegovo delo je bilo tudi Slovensko stenografsko društvo, ki so ga leta 1901 ustanovili v Celju. Prvi predsednik je bil celjski profesor Ivan Krušič, umrl 5. novembra 1910. Vendar ni društvo razvilo posebne delavnosti. Profesor Bezenšek je bil navdušen Slovan, vnet za zблиžanje med južnimi Slovani, in se je za to zблиžanje tudi prizadeval, posebno v stenografiji. Bolgarski in slovenski stenografje so mu lani ob 80 letnici njegovega rojstva vzdali spominsko ploščo na rojstni hiši v Bukovju pri Celju. J. P.

Nova zastava rudarjev v Hrastniku

Tradicionalna proslava rudarskega praznika sv. Barbare se je vršila v nedeljo, dne 8. dec. zelo slovesno. S proslavo je bila združena tudi blagoslovitev nove rudarske zastave, ki jo je lepo izdelala trdnja Hafner iz Ljubljane. Na eni strani je sv. Barbara kot zaveznica rudarjev, na drugi strani državne barve. Za nabavo zastave so pripevali rudarji in nameščenci eno tretjino, ostalo pa družba. Zastava je stala 8500 Din. K izredni slovesnosti se je zbralo veliko število rudarjev in nameščencev. Od rudniške žakalnice je odšel sprevoz s staro častljivo zastavo, ki je bila rudarjem celih 65 let vodnica in simbol skupnosti, na Dol. Pri gostilni Birtič se je pridružila sprevoz nova zastava v zavitem stanju. Na Dolu je krenil sprevoz najprej na pokopališče, kjer počiva v skup-

nem grobu šest ponesrečenih rudarjev, ki jih je ugrabila smrt pred tremi leti v osterškem rudniku. Rudarska godba pod vodstvom kapelnika g. Kumlana je zaigrala žalni komad, stara zastava se je poslednjič poklonila v počastitev žrtve dela. Blagoslovitev nove zastave je izvršil vikar gospod Medvešek, nakar je sledil primeren in lep cerkveni nagovor. Sv. maša se je darovala pri oltarju sv. Barbare, ki so ga postavili rudarji pred dobrimi 26 leti z lastnimi prispevki. Staro zastavo so izročili v varstvo svoji zaščitnici sv. Barbari, z novo zastavo pa so odšli rudarji na grobove svojih pokojnih lovaršev, kjer je bila zopetna poklonitev. Vsa slovesnost bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu. Dal Bog, da bi pod novo zastavo učakali rudarji boljše čase!

Občni zbor Počitniške zveze

Načrti za osnovanje počitniških zavetišč in kuhinj — Zidanje počitniškega doma v Ljubljani

Kakor vsako leto, tako so se tudi letos v nedeljo, dne 8. t. m., na trg akademij v Ljubljani sestali naši mladi srednješolci, da se pomenijo o tem, kar so napravili, kakor tudi o tem, kar še hočejo izvršiti, da bodo mogli z istim ponosom pokazati vsej naši javnosti sadove svojega plodnega dela na polju narodne kulture in prosvete. — Skupščino je otvoril g. preds. dr. Mihelak J. ter pozdravil vse navzoče zastopnike iz vseh krajev Slovenije kakor iz Celja, Kranja, Kočevja, Novega mesta, Maribora, Ljubljane, Ptuja in Murske Sobotice, zastopnika SPD Janko- viča, zastopnika centrale g. prof. Lapajnet, g. prof. Sedviya iz Maribora in g. prof. M. Robiča. Obenem je pozval vse navzoče, da se poklonijo spominu pokojnega dr. R. Pavliča, nakar so vsi vstali in poslušali njegovemu spominu posvečeni predsednikov govor. — G. prof. Jankovič je podal lepo sliko o skupnem delu FS in SPD v pretekli poslovni dobi. Naglasil je, kolikšnega pomena je sodelovanje obeh organizacij prav radi tega, ker imata obe skupen cilj: vzgajati mladino k lepemu in dobremu in da ni niti ena, kakor druga kakšna sportska organizacija, ki bi imela namen vzgojiti profesionaliste, ampak vredne člane naroda, ki jih čaka delo. — G. prof. Lapajnet je v imenu centrale FS želel zborovalcem mnogo uspehov pri njihovem delu.

Nato je g. predsednik dr. Mihelak orisal v svojem idejnem govoru program FS in podal zanimive podatke o slični organizaciji v Nemčiji. To pa iz razloga, da bi pokazal, kako skrbno drugod za mladino. V mesecu juniju so pisali vsi nemški članski propagandne članke za »Jugendherbergen«. Med tem časom je bila nabiralna akcija, ki so jo podprli vsi resorni ministri, občine in druge oblasti, zavečajoč se velikemu pomena mladinskih počitniških zavetišč in kuhinj za narodno vzgajanje mladine — bodočnosti naroda. V šolo so vpeljali »šolski pteniz«, ki ga uporabijo izključno le za gradnjo zavetišč in kuhinj. V Hamburgu imajo celo plavajoča zavetišča — ladjo.

Začetki Počitniške zveze datirajo pri nas že iz predvojne dobe. Skrbela je za brezplačna stanovanja in hrano, izdajala tiskane sezname dij. podpornikov in navodila za potovanje. L. 1912. se je njen delokrog razširil preko Slovenije na Hrvatsko, kasneje na Srbijo. Danes je v državi 269 podružnic, članov pa 18.551. Od tega odpade na Slovenijo 34 podr. s 4014 člani. Zavetišče je v dravski banovini bilo letos 9, ki jih je vse oskrbovala oblast sama, nadziral pa jih je agensi predsednik dr. Mihelak. Za hrano je bilo votiranih 100.000 Din, porabilo se je samo 24.051 Din, in to v Sloveniji 12.488,50 Din, kar nam jasno kaže, koliko potujejo naši dijaki. Drav. obl. FS ima 3.106 članov, ki so obenem člani Mladinskega odseka SPD. Imovina znaša 198.636 Din. Vrednost zavetišč je 89.978 Din.

Debata je bila zelo stvarna, dasi včasih ostra. K besedi so se oglašili zastopniki treh najdelavnejših podružnic in sicer tov. Majcen Branivaj iz Celja, tov. Lilija Bogumil iz Ljubljane in g. prof. Sedviya iz Maribora. Vsi trije so opozorili na nekatere napake in podali obširne programe za bodoče delo: pripranje ferijalnih dnevo, ustanovitev narodno-obrambena odseka na severni meji, vodil ga bo prof. Sedviya, gradnje zavetišč in osnovanje novih kuhinj v vseh važnejših in večjih krajih, določitev roka za vplačevanje članarine, propagandna predavanja, ki naj bi jih prirejali dijaki sami.

Počitniški dom bodo pričeli graditi v začetku prihodnjega leta. Pri tem bosta pomagali mestna občina Ljubljana in centrala v Belgradu. V ta namen so že prihranili 400.000 Din.

Razgovor o proračunu je potekel mirno. Postavka za zavetišča je zvišana na 7.500 Din, za propagandna predavanja pa na 4000 Din.

Vojniški župnik Anton Lasbacher — 50 letnik

Vojnik, 11. dec.

Danes, 11. dec., praznuje duhovni oče vojniških fantov g. Anton Lasbacher 50-letnico svojega Boga posvečenega življenja. Da ima že pet križev na ramenih, bi mu pač človek ne prisodil. Ves navdušen, na vso moč delaven, neustrašen in borben — tudi v dnehi, ki so hvala Bogu za nami, vedno pripravljen tudi dejansko podpreti vsako dobro stvar, zlasti še vsak dober mladinski pokret, vedno gostoljuben — tak je naš duhovni vrtnar. Kakor je skromen in odklanja vsako hvalo ter gori le za božjo čast, vendar ne sme iti ta jubilej mimo nas, da se ga ne bi spomnili tudi v našem listu.

Rojen je bil g. župnik 11. dec. 1885 v Ivanjcih, župnija Negova. Leta 1909 je prevzel na svoje rame breme mašništva. Leto pozneje je šel duše past v Dramljo, dve leti nato je bil kaplan v Vidmu pri Krškem, od koder je prišel v Celje, kjer je deloval plodonosno celih 17 let. Še danes se Celjani radi spominjajo gospoda Antona. Dne 1. avg. 1930 pa je postal naš — vojniški župnik. Sedaj pa med nami že pet let živi — za nas dela in se trudi kot dobri pastir, da bi svojim ovčicam dal najboljšo duhovno hrano. — Za mladino skrbi in ona se ga z veseljem oklepa ter mu zvesto sledi. Več let je bil na čelu Kat. prosv. društva — vse do razpusta. Ves čas, odkar je v Vojniku, je predsednik Kmetijske podružnice, z največjim zanimanjem sodeluje kot vzoren gospodar pri Zivinojrejski zadrugi. Letos pa je bil imenovan v okrajni čestni odbor.

Ob njegovi 50-letnici mu kličo »Slovenec« in vsi vojniški tarani: Še mnogo let uspešnega dela v moči in zdravju v vinogradi Gospodovini!

Barjanski požigalec požigal tudi na Viču

Doslej je priznal že petnajst požigov

Ljubljana, 10. decembra.

V nedeljo smo poročali o žalostnem odkritju ljubljanske policije, ki je razkrinkala kot povzročitelja številnejših požigov na Barju 23-letnega kroveca in sina malega posestnika Ivana S. s Knežovega Stasiona. Do sobote zvečer je kužavi požigalec priznal 9 požigov ter enega poskušenege. Naše poročilo je vzbudilo po vsem Barju splošno zanimanje in pa tudi ogorenje nad požigalcem. Podobno kakor Barje, pa je bil tudi Vič stalno izpostavljen številnim požigom. Policija je radi tega v nedeljo in včeraj pričela preiskovati tudi okoliščini zadnjih požarov na Viču ter je prišla do zanimivih odkritij. Požige na Viču je namreč tudi zakrivil 23-letni S.

Kot zadnji požig na Barju je policija pojasnila požar na Ižanski cesti dne 24. febr. t. l., ko je med 10 in 11 pogorel hlev posestnika Franca Podlipca na Ižanski cesti 147. Škoda je tedaj znašala okoli 20.000 dinarjev. Ta požig je S. gladko priznal.

Z Barja je požigalec zločinska delavnost segla na Vič. Dne 26. januarja je ob 19 zažgal goreti skedenj posestnika Franca Vovka na Viču 58. Skedenj je pogorel do tal in je imel Vovk tedaj okoli 28.000 dinarjev škode. V noči na 27. februar, takoj drugo noč po požigu Podlipčevega kozoleca, je S. zažgal žebeljnjak posestnika Ivana Mrvarja na Viču 21. Zgorelo je tedaj 36 polnih panjev in 53 praznih, vseh žnidiaršev. Mrvar je trpel okoli 23.000 dinarjev škode. Še isto noč ob 12 je zažgal S. dvojni kozolec, last posestnika Pavla Smrkolja na Viču 24. Smrkolj je trpel okoli 25.000 dinarjev škode. V noči na 28. maj ob eni je S. zažgal senik, last posestnika Edvarda Mesesnela na Viču 55. Škoda je znašala 7.000 Din. Najhujši požig, ki ga je požigalec S. letos na Viču povzročil, pa je bil v noči na dne 10. avg. 1935, ko je zažgal posestnika Ivanu Vovku, Vič 58. hlev, ki je do tal zgorel. Domačini so tedaj komaj utegnili rešiti živino, zgorelo pa je mnogo konjske opreme, več stizke moške in ženske obleke, ki

so jo domačini hranili nad hlevom, okoli 10.000 kg sena ter raznih drugih predmetov in blaga. Vovk je tokrat trpel 54.000 dinarjev škode. Na Vovka je imel torej požigalec največjo piko, ker mu je januarja zažgal najprej skedenj, avgusta pa še hlev.

Skupno s požari na Barju je S. torej dosedaj priznal 15 požigov in en poskus požiga. Škoda na Viču je dosedaj precejšnja na okoli 157.000 dinarjev, na Barju pa je bilo 9 požarov, kjer je škoda znašala nedvomno še več. Nenaravna in polblazna strast požigalca je zahtevala torej več sto tisoč dinarjev škode.

Praznik Brezmadežne med zagrebškimi Daničari

Tudi letos niso šli slovenski katoliški akademiki v Zagreb, kar tako mimo tega dijaškega praznika. Kakor vsako leto smo imeli pri sv. Roku ob 10 sv. mašo in sv. obhajilo. Okrog 30 akademikov je skupno prejele sv. obhajilo, kar je vsekakor razveseljevo dejstvo za zagrebško »Danico«.

Ze teden prej je bilo ntalo debate, ali naj ta praznik proslavimo skupno s hrvatskimi akademiki ali pa po stari navadi pri sv. Roku, — v slovenski cerkvi, kamor pridejo tudi drugi Slovenci. Prevladalo je mnenje za sv. Roka.

Ceprav daleč od slovenske prestolnice smo bili vseeno združeni vsaj v mislih z vsem slovenskim dijaštvom, ki je gotovo veličastno proslavilo ta svoj praznik, obenem pa z vsem slovenskim narodom, ki že stoletja tako vneto časti Marijo. — Mi hočemo ostati narodni, zato pa moramo ostati tudi verni!

Veseli smo zapuščali prijetno cerkevico pri sv. Roku. Zavest skupnosti in medsebojne povezanosti je bila silna in prijetna. Kot bratje smo zagrebški Daničari povezani med seboj, posebno pa to začetno ob takihle praznikih, ko bi bili radi doma!

Drobne novice

Koledar

Sreda, 11. decembra: Damaz, papež; Hugolin, puševnik.

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj dop. podlegel kapi na svojem stanovanju vpok. orož. poročnik gosp. Martin Zmavc. Pokojni je bil rojen pri Sv. Juriju ob Ščavnici ter je služboval čez 25 let kot orož. stražmojster v Bosni, kjer je posebno med vojno dobo storil mnogo dobrega za ondoino prebivalstvo. Po vojni je postal častnik. Iz Bosne je bil premeščen v Ljubljano, kjer je bil kmalu nato vpokojen. Bil je globoko veren mož, skozi celo življenje odločno katolič. prepričan in zvest naročnik »Slovenca«. Za njim žalujejo soproga in hčerka ter brat g. dr. Jak. Zmavc, vpok. profesor v Mariboru. Pogreb se vrši v četrtek ob 4 popoldne na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljenim svojim iskreno sožalje!

† V Podnartu je po daljši mučni bolezni včeraj umrl France Vovk, mizar. Bog ga je rešil težkega trpljenja in ga poklical k sebi. Pokojni zapušta ženo in štiri hčere. Naj mu sveti večna luč, preostaliim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Na dunajski visoki šoli za svetovno trgovino je bil diplomiran g. Leo Stupica, sin pokojnega trgovca s težnino g. Franceta Stupice iz Ljubljane.

Poročila sta se predvčerajšnjem v trnovski kapt. cerkvi v Ljubljani g. dr. med. Vanko Kanoni, sekundarni zdravnik v umobolnici na Studencu pri Ljubljani, in gđ. ing. arch. Dušana Šantel. Iskreno čestitamo.

Zakaj godrnja njegova gospodinja?

Zato, ker snovi, ki jih z znojem izloča koža, posebno trdno prilepijo nesnago na perilo. Toda čemu jeza? Saj Zlatorogovo terpentino-milo s svojo obilo in gosto peno z lahkoto razkroji vsako, pa tudi to nesnago. Perilo je po pranju kakor novo, snežno belo in duhteče.

Protibrezbožniška razstava v Osijeku. Mednarodna organizacija »Pro Deo«, ki je pred pol-drugetm letom priredila protibrezbožniško razstavo v Ljubljani in v Mariboru, je te dni priredila podobno razstavo v Osijeku. Otvorjena je bila dne 6. decembra in bo trajala do 17. decembra. Razstavo je otvoril prošt Matija Pavič v navzočnosti zastopnikov katoliške in protestantske duhovščine, zastopnikov javnih oblasti ter številnega odličnega občinstva. Razstava nazorno predstavlja boj boljševiških brezbožnikov proti Bogu in veri. Po posredovanju vodstva hrvaške Katol. akcije se bo razstava prenesla še v druga važnejša mesta.

30% popust po francoskih železnicah je dovoljen obiskovalcem razstave flamanske umetnosti v Parizu, ki bo do 19. januarja 1954. Znižana vozovnica velja 10 dni. Podrobnejše informacije v biljetarnici Putnika v Ljubljani.

Slatina Petanjska zdravi in krepi, zato jo pijte redno tudi vi!

Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto sekretarja na tehniški fakulteti. Prosilci morajo imeti fakultetno izobrazbo in odgovarjati pogojem § 3 in 4 uradniškega zakona. Prosilci s znanjem svetovnih jezikov imajo prednost. Prošnje, opremljene v zmislu § 3, 4 in 5 uradniškega zakona, se morejo vložiti do 28. decembra 1953 na rektoratu.

Pravilno rešenje:

ZLATIDOVER

monogram

Je najlepši in najelegantnejši okras!

Dobiš ga v Ljubljani zastoj v vsaki modni trgovini!

Prosvetno društvo v Bohinjski Bistrici priredi v prosvetnem domu od 12.—15. decembra vrsto predavanj za žene in dekleta. Predavanj bo sedem. Prično se v četrtek ob pol 8 zvečer. Predavajo g. dr. Jovip Petrič, gđ. Anica Lebarjeva iz Ljubljane, g. župnik Franc Zabret in domači župnik g. Jožef Ambrožič. Kot zaključek se upripori v nedeljo popoldne igra Sv. Elizabeta. Nastopi tudi pevski zbor pod vodstvom g. Urankarja.

Če hočeš vesel, čvrst in zadovoljen biti, moraš vedno

NAŠ ČAJ — piti!

Roparski napad. Od Sv. Jerneja pri Ločah nam poročajo: V gozdu proti Ločam je te dni neki tujec, najbrž kak brezposelni, napadel 19 letnega Gvante Leopolda ter zahteval od njega denar. Zadal mu je pri ruvanju tri vbojilaje z nožem v levo stegno in ramo. Fantja je rešil hujšega neki kolesar, ki se je po cesti pripeljal. Napadalec je zginit v gozdu. — V neki gostilni v Ločah pa je 22 letni fant K. baje iz ljubosunja z nožem obdelal posestnika S. K. iz Zg. Laž tako, da je moral v bolnišnico s svojo razrezano roko, dočim je posestnik C. A. iz Ljance kot tretji v družbi, dobil z nožem čez obraz in v roko. Vsi so Jernejčani!

Kapital v zbir: Lutz

Čenik: Tovarna Lutz-peči. Ljubljana — Šiška

Ponesrečenci. V št. Janžu je prišla 3 letna Marija Borštnarjeva, dninarjeva hčerka, do steklenice z neko jedko tekočino, ki je jo spila. Dobil je nevarne notranje poškodbe ter so jo morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. — Podobno zastrupljenje je dobil tudi 41 letni K. T., ki je nekje prišel do metilnega alkohola, se ga napil in se seveda zastrupil z njim. K. areti bo mož okrevati, kakor vsaj upajo zdravniki v ljubljanski bolnišnici. — Žrtv družinskega prepira je postal 31 letni

Janek Mrak z Gorenje Dobrave pri Trati v Poljanski dolini. Tega je nekdo udaril s sekuro po glavi in ga resno poškodoval. — V Ljubljani je pred l. drž. gimnazijo spodrselo 12 letnemu dijaku Milanku Kobentarju, doma iz Radovljice. Dijak si je pri padcu zlomil levo nogo.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

☉ Vse za otroke. Učiteljski zbor Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani je daroval v poštastven spomina blagopokojne ge. V. l. a. j. roj. Kalanove 300 Din (dinarjev tristo) v fond za akcijo »Vse za otroke«.

KINO UNION TEL. 22-21
Smeh! Smeh! Smeh!

☉ Lepo darilo mestnemu muzeju. Gospod I. Dachs, obč. svetovalec, je daroval za mestni muzej dobro ohranjeno listino, ki jo je sprejel od ljubljanske mestne občine njegov ded Jožef Dachs, škalski mojster, ko je bil 22. julija 1808 sprejet med mestne občane. Na listini je med drugimi podpisani tedanji župan Jožef Kokiel (Kokelj). Mestni muzej se g. darovalcu iskreno zahvaljuje in prosi, da bi se tudi drugi spomnili z enakimi in podobnimi darili naše važne institucije.

☉ Kino Kodeljevo igra danes »Hotel na Oceanu«. Cene znižane.

Ako je glavobol posledica zapeke,

2-3

ARTIN-DRAŽEJE

Dr. WANDERJA

vzame te zvečer, omogočajo Vam drugo jutro lahko izpraznjenje.

Dobe se v vseh lekarnah v škatli po 12 dražej Din 8-—

in v vrečkah po 2 dražej Din 150.

Onl-s reg. pod S. br. 22113/53.

Sloveniji. Gajeva ulica 1 in v hotelu »Metropol«. Najnovejša vremenska poročila bodo v izloženih oknih biljetarnic dnevno izložena.

☉ Prodaja zarubljenih predmetov. V četrtek, dne 12. decembra 1953 od pol 9 dalje bo davčna uprava za mesto v Ljubljani prodajala iz proste roke razne zarubljene odnosno transferirane predmete v baraki mestnega poglavarstva na Jegličevi cesti št. 10.

☉ Odkrita »tiskarna«. Ljubljanska policija je prišla na sled nekemu prebrisaneemu spekulantu iz krivonosega plemena, ki je hotel na lep in poceni način priti do lastne tiskarne. Organiziral je namreč tatvino črk v raznih večjih ljubljanskih tiskarnah ter črke kupoval pod ceno. Sedaj je spekulant pod ključem, preiskava proti njemu pa še traja.

Ženin v nepriliki Danes!

☉ Električno kuhanje predvaja in ponuja mestna elektrarna ljubljanska vsako sredo ob 17 na Bregu štev. 8, prillilje. Vstop prost!

Maribor

☐ Župan dr. Juvan se je vrnil z zasedanja Zveze mest na Sušaku, na katerem je zastopal mesto Maribor ter zopet prevzel vodstvo občinskih poslov od podžupana Fr. Žebota, ki ga je v odsotnosti zastopal.

☐ Brezposelni prosijo za delo. Čimdalje več ljudi se oglasa na mestnem soc-političnem uradu ter prosijo za delo. Brezposelnost je zadnje čase silno porasla, ko so začele gradbene tvrdke odpuščati pomožno delavstvo, ki jim je sedaj po dovršitvi pretežnega števila zgradb, postalo nepotrebnost. Dela bi imeli pri občini za brezposelne dovolj, le denarja ni. Iz sredstev pomožne akcije se bodo započela javna dela, čim dobi občina večji prispevek iz banovinskega bednostnega fonda, za katerega je že nujno zaprosila z vso podkrepitvijo.

☐ 50-letnice življenja je to dni obhajal ravnatelj tukajšnje moške kaznilnice g. Niko Vrabl. Iskreno čestitamo!

☐ Volitve obratnih zaupnikov je razpisala Delavska zbornica ter se bodo vršile v januarju. V vseh delavskih revirjih se je zaradi teh volitev počela agitacija ter se vršijo že mnogi shodi.

☐ Zakon o nočnem delu in plačevanju istega s 50% višjo mezo do dnevnega, obstoja. Kdo to izvršitev nadzoruje? Vemo, da so zaposlena pri nočnem delu mlada dekleta, kar je zakonu nasprotno. Vemo tudi, da se jim to nočno delo ne plačuje višje kot dnevno delo. Bilo bi potrebno, da se izvrševanje obstoječih zakonov izvede. Drugače se ne bo moglo preprečiti nedovoljenega izkoriščanja bednih ljudi.

☐ Veselo presenečenje revnih barakarjev. Neimenovan dobrotnik je daroval mestni občini vagon lepih suhih bukovih drv za reveže v barakah in vagonih. Včeraj je mestna občina ta dar razdelila med največje siromake. To je bilo veselo presenečenje med temi reveži, ko so zopet dobili drva, ki so jim sedaj v zim, v mrzlih in špranjastih vagonih potrebna kot kruh. Soc-politični odsek je razdelil drva samo takim, ki ne bodo upoštevani pri božičnem obdarovanju revežev, ki ga bo izvršila občina. Slednji bodo namreč dobili za božič kot dar občine drva in premog, pa jih sedaj niso mogli upoštevati, četudi so potrebni.

☐ O delovanju Banovinske ženske zveze in o obnem aboru dne 17. nov. v Celju. Poroča ga. Jela Levstikova v sredo, dne 11. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Ljudske univerze. Vabljen vsakdo.

☐ Mestna hranilnica nas z ozirom na našo notico o znižani obrestni meri obvešča, da se je znižala samo za eno vlogo, s katerimi zavod ne more dolgoročno razpolagati, dočim je ostala za stare vloge na dosedajšnji višini, t. j. 4 in 5%.

☐ Rek za zamenjavo častniških legitimacij je podaljšani do zaključno danes 11. t. m. Vabilo se vsi rez. častniki, voj. uradniki ter upokojeni častniki, da zadostijo svoji dolžnosti.

☐ Sah v mariborski okolici. V Framu se je osnoval šahovski klub, ki živahno deluje. Predseduje mu trgovec Emil Zamolc. Na ustanovni občni zbor, ki se je vršil v preteklem tednu, so framski šahisti povabili mariborskega mojstra g. Ivana Lešnika, ki je igral slepo simultanko proti šestim nasprotnikom. Rezultat je za mariborskega mojstra časten: dobil je štiri, remiziral eno in izgubil eno partijo.

☐ Delitev novoletnih nagrad po trgovinah. Združeni trgovci za okraj Maribor (levi in desni breg) v Mariboru opozarja svoje člane na sklepe občnih zborov 1952, 1953, 1954 in 1955. Na omenjenih občnih zbora je bilo sklenjeno, da se običaj delitev koledarjev in drugih nagrad ob novem letu, in drugih prilikah med letom, absolutno odpravi. Teh sklepov se morajo brezposelnosti držati vsi člani združenja. Proti kršiteljem se bo postopalo disciplinarno.

☐ V pešca jezdiš. Včeraj je jezdiš v galopu čez most blazec Franc Lepoš. V sredini mostu je zajezdiš v 56 letnega delavca Leopolda Rata ter ga podrl na tla. Rat je dobil težje poškodbe.

☐ Smela štefca Gečeka. Šteri kovač Štefan Geček iz Zg. Potelca je postal splošno znan kot glavna obremenilna priča v Markuzijevem procesu, ki je svojočasno s svojimi izjavami skoro spravil oba Markuzija in Mihaela Zemljiča na vešala, leto pa je pri obnovitveni razpravi pogorel. Od takrat zasleduje Gečeka nesreča. Kmalu po letošnji razpravi se mu je vredi česte ubil sin, ki je padel s kolesa. Sedaj pa so zasačili Gečeka na divjem lovu Lovski čuvaj je večkrat šel v gozdovih okrog Gečekove domačije streljanje. Našli so sledove, ki so vodili v Gečekovo hišo ter našli pod posteljo puško in ustreljenega fazana. Oboje so zaplenili. Z Gečekom je hodil na lov tudi njegov 11-letni vnuk, ki je povedal, da sta z dedom vsako noč lovila fazane.

☐ 18 kosov žice pogoltel. V kaznilnici imajo nekoga 40 letnega Antona Kolencu iz Ptuj, ki odslužuje svojo kazen. V ponedeljek je poskušal izvršiti samoumor na svojevrsten način, ki je sičec po kaznilnicah precej običajen. Pogoltel je 18 kratkih kosov odrezane žice. Nemudoma so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali ter mu pobrali žico iz želodca.

☐ Ob roko pod smreko. V Planici se je pri podiranju drevja ponesrečil Jarnej Sajovic. Smreka mu je padla na roko ter mu je popolnoma zmečkala. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so mu morali razmrezavati levo odrezati pod komolecem.

Celje

JUGOSLOVANSKA RADIKALNA ZAJEDNICA priredi v nedeljo, dne 15. decembra, ob pol 9 dop. v veliki dvorani Ljudske posojilnice v Celju javen shod.

Govorili bodo minister g. dr. Miha Krek in drugi.

Popoldne istega dne bo ob pol 3 shod v Društvenem domu v Braslovčah. Na shodu bo govoril minister g. dr. Krek.

☉ Huda nesreča v kovaški delavnici v Celju. V ponedeljek je v kovaški delavnici g. Koširja Franca, Za kresijo, pri delu eksplodiral kotel za avtogeno varjenje. Pri eksploziji so kose kotla zadeli 16 letnega vajenca Mozetiča Franca iz Creta in mu zdrobili lobanjo, od soproje je pa dobil močne opekline po glavi. Njegov tovariš, 15 letni vajenec Franc Ravnak, je dobil od koščkov kotla poškodbe na glavi, od pare pa opekline. Poškodbe prvega so hudega značaja. Oba sta bila prepeljana v celjsko bolnišnico.

☉ Oprostilna sodba zaradi uboja. Včeraj se je zagovarjal pred malim senatom 34 letni Bogovič Franc iz Križ, katerega je obtožilo državno tožilstvo, da je dne 10. novembra t. l. v Velikem kamnu z nožem zabolal Petana Janeza v prsa, ki je za zadobljeno poškodbo takoj umrl. V preiskavi in pri včerajšnji razpravi se je dokazalo, da je storil Bogovič svoje dejanje v silobranu iz strahu in je bil zaradi tega oproščen vsake krivde in kazni po § 280 k. p. ter takoj izpuščen na prosto.

☉ Sode je kradel. V ponedeljek okrog 22 je opazil na Kr. Petra česti stražnik neznanega moškega, ko je nesel vinski sod. Ko ga je stražnik pozval, naj obstane, je moški začel bežati, kmalu pa sod odvrzel na dvorišče neke hiše v isti ulici, sam se je pa skril v klet. Ko ga je stražnik dobil, ga je peljal na dvorišče gostilno, iz katere je prišel, in ugotovil, da manjkata še dva druga soda, katere je potem dobil nazaj in sta bila vrnjena lastniku.

Zg. Sv. Kungota

Redko se kdo oglasi iz našega kraja in če se je, to ponavadi o kakem pretepu, nesreči in slino. Res je pri nas več siromakstva in nevolje, kakor pa kaj dobrega. Vendar pa moramo omeniti, da se pri nas zopet lepo poživlja prosvetno delo. Prosvetno društvo se zopet snuje in bo najbrž zopet začelo kmalu s polno paro delovati. Vprašamo se pa večkrat, čemu na vasi več društev z istim namenom. Ali ne bi bilo bolje, ako bi ti ljudje skupaj delali in bi sigurno imeli vse uspeha, kakor pa sedaj. Prosvetno društvo je že od nekdaj delovalo. Tisto, kar je bilo nezdruženo, je itak odpadlo in sedaj bi lahko poživljeno s svežimi močmi delovalo. Zato ne razumemo, da se poleg Prosvetnega društva snuje še »Ljudska univerza«, katere pravila so že predložena v odobritev, ko pa vendar zadostuje za naše razmere Prosvetno društvo.

Jesenice

Slovenski delavec v tujini. Jeseniški delavski tovariši bodo z zanimanjem sledili življenjski povesti našega izseljenskega delovnega ljudstva, katero bo podajal v sredo zvečer ob 8 v Kerkovem domu ljubljene izseljencev g. Joško Kastelic. Predvajane bodo tudi slike iz izseljenskega življenja po vseh svetovnih središčih in deželah.

Nova knjiga. Z imenom Jesenice je istočasno označen velik del našega gospodarskega življenja in blagostanja. Jesenice so po svoji močni industriji poznane tudi po vseh evropskih mestih, zato bo prav, da pogledamo ta kraj v zvezi z razvojem železne industrije čisto iz prvotnih začetkov. Sestava historijata naše železne industrije, ki bo označila tudi naš kraj, je že v delu in bo knjiga izšla v prihodnjem letu.

Judenburg

Odbor za postavitev spomenika judenburškim slovenskim vojakom je imel svojo zaključno sejo. Dr. Kamušič je podal izčrpano poročilo o delovanju odbora, uspehu nabiranja akcije in poteku proslave v Judenburgu. Nato je bil odobren obracun glede uporabe prispevkov nabirane akcije. V celoti je dobil odbor prispevkov v višini 24.302 Din 75 par. Za ureditev skupne vojaške grobnice, za srebrni venec, za sveže vence in druge male izdatke je bilo potrošenih 20.349 Din 29 par. Od zbirke je preostalo še 4013 Din 46 par.

Ta vsota se bo naložila pupilarno varno in se bo uporabljala za vsakoletno okrasitev skupne grobnice slovenskih vojakov v Judenburgu. V primeru, da bi to izvrševala mestna občina v Judenburgu sama, se bo ta denar porabil za kak drug spominski namen padlim slovenskim vojakom. Upravo preostale vsote vodi izvoljeni kuratorji, ki sestoji iz dr. Kamušiča, Jožeta, odvetnika, Josipa Potokarja, glavnega blagajnika Poštne hranilnice, in Kramerja Franca, višjega kontrolorja Poštne hranilnice.

Končno je odbor sklenil, da izreče javno

zahvalo

vsem, ki so kakorkoli pomagali, da smo Slovenci v priliki blagoslovitve dostojnega spomenika svojim vojakom v Judenburgu mogli izvršiti svojo dolžnost tako, kakor se spodobi »spominu bratov, ki v tujini spe«, ugledu naše države in slovenskega naroda v inozemstvu in služiti ideji miru med narodi. Naša pijeteta, vsenarodna akcija se je popopnoma posrečila v vsakem ozirom: moralnem, gmoitem, narodnem in mednarodnem, doma in v Judenburgu; naš nastop v Judenburgu je povzdignil sloves Slovencev in čast Jugoslovancev.

Odbor se še posebej zahvaljuje gosp. bano dravske banovine dr. Marku Natlačenju za znanen dar in zastopstvo, škofskemu ordinarijatu ljubljanskemu za zbiranje darov in zastopstvo, mestnim zastopstvom v Ljubljani, Mariboru in Celju, gosp. Kunovaru, kamnoseku v Ljubljani, za krasno podarjeno žaro, vsem udeležencem slavnosti, vsem darovalcem vencev in darov, vsem zastopnikom korporacijam, zlasti Zvezi bojevnikov, ki je vso to akcijo začela in vneto po svojih zastopnikih sodelovala, in slovenskim listom za uspešno podporo.

Odbor

za postavitev spomenika slovenskim judenburškim vojakom.

Gospodarstvo

Delniške družbe v novem trg. zakoniku

Poglavje, ki se peča z delniškimi družbami, v trgovskem zakoniku, je tretje v drugem delu trgovskega zakonika, drugi del obsega namreč trgovske družbe in tajno družbo. Prvo poglavje obravnava javno trgovsko družbo, drugo pa komanditno družbo.

Naši obstoječi zakoni o delniških družbah so deloma že zelo zastareli in že zdavnaj več ne odgovarjajo potrebam moderne gospodarske življenja, pa tudi ne zahtevam, ki so bile postavljene v zadnjih deset letih ter so imele namen preprečiti škodovanje tako delničarjev kakor tudi široki javnosti. Naš novi zakonski predlog se najbolj naslanja na poljski zakon o delniških družbah, ne samo radi tega, ker je imela Poljska kot naša država izenačiti več zakonov, ampak ker je deloma Poljska bolj agrarna kot industrijska država, v drugih predelih pa zopet bolj industrijska kot pa agrarna država. Poleg tega je poljski zakon tudi dober, dočim se tega o drugih zakonih ne da trditvi s popolno prepričevanostjo. Poleg tega pa upošteva zakonski predlog tudi načrte za novelizacijo prava o delniških družbah v nekaterih drugih državah.

Osnovna glavica po zakonskem predlogu ne sme biti manjša od 1 milijon Din, najmanjša imenska vrednost delnice mora znašati 1.000 Din. Odstopanje od tega načela je dovoljeno delni družbam, katerim je svrha podjetja kakšna splošno koristna naprava krajevnega pomena (elektrarna, plinarina, vodovod in slično). Tu glavica ne sme biti manjša kot pol milijona, iznos delnice pa 200 Din. Toda delnice se morajo glasiti na ime ter se ne smejo prenašati s pravnimi posli, med živimi, brez pristanka družbe. Najmanj desetina imenske vrednosti vsake delnice mora biti plačana v gotovini. Vsako delnico določilo, da se mora vnos delnice in plačevanja v denarju vrstiti pri simultanskem osnovanju pri Narodni banki, Poštni hranilnici, Drž. hip. banki, Priv. agrarni banki ter njih podružnicah, pa tudi pri ban-

kah z glavico nad 10 milijonov Din ter pri hranilnicah, če je banka ali hranilnica za to pooblastila z uredbo minister trgovine in industrije. Pri zavodih, kjer je vpisovanje, se bo dalo na vpogled še popolna pravila, poročila ustanoviteljev in revizorjev ter prospekti.

Trgovinski register

Trgovski register vodijo trgovska, odn. okrožna sodišča, kot to določa čl. 7. novega trgovskega zakonika, a za delniške družbe vodijo trgovski register trgovska, odnosno okrožna sodišča na sedežih apelacijskih sodišč. To pomeni, da bi imeli za delniške družbe odsej samo en trgovski register pri Ljubljanskem okrožnem sodišču, dočim bodo vsa ostala podjetja vpisana pri okrožnih sodiščih.

Glede objave vpisa določa zakonik v nadaljnjem členu 8, da objavi sodišče vpis takoj v službene listu banovine, v kateri ima registersko sodišče sedež, če pa takega lista ni, pa v »Službenih novinah« in enkrat v »Osrednjem vestniku«. Vpis velja, da je objavljen s potekom dne, ko je objava izšla v službenem listu banovine, odn. v »Službenih novinah«.

Za objavo vpisa delniških družb veljajo splošna določila čl. 28. Nadalje določa novi predlog, da je za družbe, katerih osnovna glavica presega 10 milijonov ali za katere ustanovitev je potrebno dovoljenje ministrstva trgovine in industrije, mogoče, da ministrstvo trgovine in industrije bilo z uredbo, bodisi z dovoljenjem predloži tudi objavo v »Službenih novinah«. Družbe, katerih glavica ne presega 2 milj., more ministrstvo trgovine in industrije z uredbo dopustiti, da svoje objave ne objavijo v listih, omenjenih v čl. 8 (torej banovinskem službenem listu), če pravila določajo kakšen drug način objavljanja.

Potrebe naših regulativnih hranilnic

V soboto in nedeljo, dne 7. in 8. IX., je zborovala na Sušaku glavna skupščina Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Ob tej priliki je imela tudi Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije svojo glavno sejo. — Slovenske hranilnice sta zastopala pisarn. vodja Mestne hranilnice ljubljanske g. Ivan Hiter in ravnatelj Mestne hranilnice v Mariboru g. Drag. Koemut. Odbor je sprejel sledečo resolucijo:

1. Zveza prosi ponovno kralj. vlado, da čimprej sprejme zakon o samoupravnih hranilnicah, katerega projekt je izdelan obenem s pripombami vseh zainteresiranih faktorjev.

2. Zveza prosi tudi ob tej priliki, da se samoupravne hranilnice izenačijo z državnimi denarnimi zavodi in zadrugami.

3. Ker je pravica sprejemanja in upravljanja pupilnega denarja najbistvenejši znak samoupravnih hranilnic na celim svetu, prosi Zveza, da se našim samoupravnim hranilnicam, ki so tudi prej uživale to pravico, vrne ista pravica zakonitim putem.

4. Zavedajoč se, da je zanašanje strankarskih uplívov v poslovanje samoupravnih hranilnic imelo slabe posledice, prosi Zveza kot najbolj poklicani predstavitelj samoupravnih hranilnic nadzorje in pristojne organe, da zaščitijo hranilnice pred temi uplivi.

Zveza mest je ob tej priliki na podlagi referata g. dr. Racića sprejela tudi to resolucijo:

1. Samoupravne hranilnice naj se ustanavljajo povsod v naši državi, zlasti pa v vsakem našem mestu.

2. Sprejme naj se končno osnovni zakon o hranilnicah, ki ga je g. minister trgovine in industrije ponovno obljubljal Narodni skupščini. V tem zakonu naj se po vzgledu drugih dežel:

a) te hranilnice kot splošno koristne in dobrodelne ustanove popolnoma izenačijo glede vseh svojih pravic z onimi državnimi denarnimi zavodi, ki zbirajo prihranke, zlasti s Pošto hranilnico in Državno hipotekarno banko;

b) hranilnicam vrne pravica do sprejemanja pupilnega denarja.

Ta resolucija je velike važnosti, ker izvira od organizacije, ki zastopa interese vseh naših mest, ki so najbolj interesirana na uspešnem delovanju hranilnic.

Ureditev plačilnega prometa z Madjarsko

Pred nedavnim so se začela pogajanja za ureditev plačilnega prometa med našo državo in Madjarsko. Prve dni meseca novembra je naša Narodna banka blokirala madjarske terjatve v naši državi. Po tem sklepu je madjarska Narodna banka poslala v Belgrad delegata dr. Takacsija na pogajanja z našo Narodno banko. Po kratkem bivanju v Belgradu se je dr. Takacsi vrnil v Budimpešto, danes pa je ponovno prišel v Belgrad. Madjarska Narodna banka je namreč sprejela predhodni sporazum, ki ga je sklenil z našo Narodno banko njen delegat dr. Takacsi. V zvezi s tem je važna tudi vest, da se bo dr. Takacsi z našo Narodno banko pozajal za sklenitev tristranskega kliringa Jugoslavija—Madjarska—Češkoslovaška.

Licitacije. Dne 16. decembra t. l. bo pri rav. drž. žel. v Ljubljani druga pisarna licitacija za oddajo kolodvorske restavracije na postaji Novo mesto v triletni zakup. — Dne 16. decembra t. l. bo v pisarni komisarja Drav. vojne bolnišnice v Ljubljani druga ustmena licitacija za oddajo dobave telečjega mesa, mleka in žemljice. — Dne 18. decembra t. l. bo v pisarni referenta interierije štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani druga očitna licitacija za oddajo dela kopanja v vojašnici v Mojstrani.

kor morskí val premetava suh list, tako se življenje igra s človekom. Pepić se le tu in tam iztrga iz tega vrtilca in se za hip oddahne, kakor človek, ki je srečno ušel iz družbe pretepačev. Brez vsakršnih visokih misli in ciljev gleda v svet in bi bil prav zadovoljen, če bi mogel vse življenje prati stranišča. Kljub vsej tej moreči tegobi, ki ga obdaja, pa si je Pepić ohranil mnogo zdrave naravne pristnosti in kar na lepem ti začne filozofirati o priateljstvu in poštenju, o ženskah in ljubehni, o premoženju, krizi in brezposelnosti (če bi mogli bi ljudje danes iz starih hlad napravili solato in jo ponudili gostom! 76), o vojski, o gozdu in mestu. Ko tako vsak dan gleda in premišljuje te abnormne ljudi in razmere, kjer mora nedolžni trpeti zaradi onih, kateri so krivi, pride do sklepa, da je še najbolj pametno, če se pošteno napije in vse pozabi. Toda, čeprav da je ooznosno pomanjkanje spravilo v ta fatalistični materializem, najdemo v Pepićevem značaju neverjetno mnogo plemenitih človeških črt. Ena njegovih najlepših lastnosti je sočutje do trepetih. Pisatelj ga vodi v družbo čudskih, nervoznih in bolnih ljudi, ki se Pepiću smilijo, da jim skuša kakorkoli pomoči in jih opravičiti. To veličudno razumevanje človeških slabosti izvira pri njem iz spoznanja, da je vsak človek drugače sestavljen in vsak se z nečim drugim igra, kakor da je vsak na drugi zvezdi rojen. Ob pogledu na tujo revščino pozabi svojo in rad živi dasprav bi moral vse življenje hoditi po dežu in prezebiti. In to bo najbrž tudi njegov doleč, takaj kakršnega smo srečali v začetku zgodbe, kakšnega zapustimo tudi ob koncu: v levem žepu suknje ima nekaj vlažnih ščikov in papirčke, v desnem pa neporaben ključ; v levem hlačnem žepu ima zmečkano tramvajsko karto, v desnem pa fračo. S tem gre v prihodnost, v življenje.

Majerjev »Pepić« je dokument bolnih in zmedenih razmer zadnjih let, v katerih ravno dorajajoča mladina najraje trpi. Majer nam je odkril tragiko samo enega teh nesrečnikov, katere vsak dan srečujemo ne samo v Zagrebu, marveč po vseh naših mestih. Drugod po svetu je enako. Za-

Pri Ravnatelstvu šum kralj. Jugoslavije v Ljubljani se proda na javni očitni licitaciji dne 18. decembra t. l. večja množina rezijskega lesa v področju šumske uprave Bled, dne 19. dec. t. l. v področju šumske uprave v Bohinjski Bistrici in dne 20. dec. t. l. v področju šumske uprave Kranjske gora. — Rav. drž. rudnika Velenje sprejema do dne 18. dec. t. l. ponudbe glede dobave žične mreže, vrtnega orodja in ključev, železne mreže, 5 kg Backelit-laka in 5 kg porcelan kita, 2 merilca za zračni pritisk, 50 komadov zakovničnih spojk za golo bakreno žico, 50 kg tovozne masti za kroglične ležaje in 300 kg specialne tovozne masti za mazanje vročih ležajev in 10.000 kg ovsu. — Ravnatelstvo drž. rudnika Velenje sprejema do dne 18. dec. t. l. ponudbe glede dobave 50 jeklene žične vrvi, krogličnih in valjastih ležajev ter jeklenih kroglic.

Borza

Dne 10. decembra.

Neizpremenjeni so ostali tečaj Berlina in Curiha, popustila sta Amsterdam in Pariz, dočim so drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na Ljubljanski borzi neizpremenjen na 8,85—8,95, v Zagrebu je popustil na 8,875—8,975, v Belgradu pa je notiral 8,9758 do 8,9758. — Grški boni so notirali v Zagrebu 29,63—30,33, v Belgradu pa 30,50 blago. — Nemška marka je v Zagrebu popustila na 14,365—14,565, v Belgradu pa na 14,2252 do 14,4252. — Angleski funt je v Zagrebu neznan narasol na 232,04—233,64, v Belgradu pa na 251,45—254,05.

Ljubljana, Amsterdam 2970—2984,60, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 738,23—743,29, Curih 1421,01—1428,08, London 215,71—217,76, New York 4351,87—4388,18, Pariz 289,31—290,75, Praga 181,57—182,67.

Promet na zagrebški borzi 607,77 Din. Curih, Belgrad 7,02, Pariz 20,325, London 10,2175, New York 308,75, Bruselj 51,95, Milan ne notira, Madrid 42,30, Amsterdam 209, Berlin 124,05, Dunaj 57, Stockholm 78,45, Oslo 76,45, Kopenhagen 67,95, Praga 12,775, Varšava 58,175, Atene 290, Carigrad 2,45, Luka-rea 2,50, Helsingfors 6,7025, Buenos-Aires 0,8475.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala neizpremenjena in tudi tečaj je ne izkazujejo znatnih izprememb. Promet je bil v Belgradu znatnejši, dočim je bil v Zagrebu slab.

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 76—78,25, agrarni 45—46,25, vojna škoda prom. 363—366, bežniške obveznice 60—62, 8% Blerovo posojilo 81—82, 7% Blerovo posojilo 71,25—71,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 73—75.

Zagreb, državni papirji: agrarni 46 den., vojna škoda prom. 364,50—366, 2. 3. 366, bežniške obveznice 61 denar, dalm. agrarni 60,50—61,50 (61,50), 8% Blerovo posojilo 80—81, 7% Blerovo posojilo 70—70,75, — Dalmice: Narodna banka 6400 denar, Priv. agrarna banka 235—236 (235), Trbovelj. 105—120, Osi. slad. tov. 127—138.

Belgrad državni papirji: 7% invest. posojilo 78—79, agrarni 46 blago, vojna škoda prom. 365—365,50 (366, 365), 12. 365—365,50 (365,50), bežniške obveznice 64 denar, dalm. agrarni 62,50—63, 8% Blerovo posojilo 81,75 blago, 7% Blerovo posojilo 71,50 blago, 7% posojilo Drž. hip. banke 75,50 denar, 7% stah, pos. 78—79. — Dalmice: Narodna banka 6560—6600, Priv. agrarna banka 234—235 (235).

Žitni trg

Novi Sad, Koruza: bč. in srem, stara 103—105, bč. srem, in ban. nova 96—97 ban, stara 103—104. — Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor, Koruza: bč. in srem, stara 102—104, bč. in srem, suš. 98—100, bč. in srem, decembra, januar 100—102, bč. in srem, nova garant. kvaliteta 96—98. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet 15 vag.

Pri vrenju v črevih in zaprtju

zanesljivo učinkuje le ona čista naravna

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. no. 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Živina

Mariborski živinski sejem, dne 10. dec. Priznani so bili 4 konji, 13 bikov, 4 vola, 320 krav in 6 telet, skupaj 447 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 2,75—3 Din, poldebili voli 2,25—2,50 Din, plemenški voli 2—3 Din, biki za klanje 2—2,75 Din, glavne krave debele 2—2,25 Din, plemenške krave 1—1,75 Din, krave klobasarije 1—1,25 Din, mlazne krave 2—2,50 Din, breje krave 2,25—2,75 Din, mlada živina 2,50—3,0 Din, teleta 3—4 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 213 komadov. Mesne cene: volovski meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 4—6 Din.

Ako Vas drgnjenje in menceanje perila preveč utruji, potem uporabljajte

PERION

pralni prašek, ki pere mesto Vas

Domač slovenski izdelek!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

NOVOSTI:

Briefe in der Karmel. Briefe von Marie Antoinette de Geuser. 279 str. 68 Din. — Das römische Martyrologium. Das Heiligengedenkbuch der katholischen Kirche. 424 str. vez. 98 Din. — Brennknecht, Stunden der Einkehr. 112 str. vez. 21 Din. — Kosmas, Siehe, Er ist vor den Toren. Ein Adventsbuch. 118 str. vez. 43 Din. — Lamping, Menschen, die zur Kirche kamen. Selbstdarstellungen moderner Gottsucher aus einundzwanzig Nationen. 354 str. vez. 82 Din. — Margareta, Gehilfen der Priester. Mit Approbation Seiner Eminenz des Kardinals Verdier von Paris. 88 str. vez. 17 Din. — Marmion, Die Gottverbundenheit. Aus seinen Briefen ausgewählt. 372 str. vez. 42 Din. — Pieper, Die Wirklichkeit und das Gute. 113 str. vez. 54 Din. — Rindt, Der Junker Johannes betrachtet die Welt. Ein Buch vom Sinn des Lebens. 155 str. vez. 48 Din. — Vönlner, Christianus. Das Bild vom katholischen Menschen. 190 str. vez. 48 Din. — Was will Quadragesimo anno? Grundsätze und Forderungen. 126 str. vez. 30 Din. — Zimmermann, Lässliche Sünde und Andachtsbeichte. 147 str. vez. 57 Din.

Naznaniła

Ljubljana

1. Nočna služba imajo lekarni: mr. Sušnik, Marjiti trg 3, mr. Karalt, Gosposvaska cesta 1 in mr. Bohinec, dol. Rucina cesta 21.
2. Frantsoski inštitut opozarja na zanimivo predavanje o feminizmu v Franciji, ki bo v četrtak, dne 12. t. m. ob 10 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predaval bo gosp. profesor Jean Laeroux, Vaviloni.
3. Predavanje o društvu »Pravnik«. V četrtak, dne 12. t. m. priredi društvo »Pravnik« ob 18 v Justični palati dvorana 32. 39 predavanje. Predava gosp. univ. profesor dr. Aleksander Hiltunović »O našemu značilnemu zakonu kraljevine Jugoslavije«. Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja v dnu večjem silevita udeležijo. Odbor.
4. Kino Kodoljeva izra danes »Hotel na Oceanu«. Cene znane.
5. Frantsoski krožek na Kodoljevem ima danes ob 20 sestanko.

Neguš med svojimi vojščaki

Abesinski cesar ob svojem letalu, s katerim se je odpeljal v Harar in Desije.

Nemški časnikar Job Zimmermann je o neguševem popotovanju na fronto poslal svojemu listu pismeno poročilo iz Diredave, datirano 24. novembra: Vkljub temu, da je cela stvar zakasnela, je vendarle zanimiva. Pismo se v izvlečku takole glasi:

Nihče ni vedel, kdaj bo neguš odpotoval na fronto. Vse je molčalo o tem. Morda se je neguš šele v zadnjem hipu odločil. Vsekakor so časnikarjem dovolili, da smejo oditi v Desie. Neguševa prtljaga pa je že več tednov bila pripravljena na dvorišču neguševe palače. Medtem pa, ko so se vršile priprave za odhod, je neguš prišel pred svojo palačo same parade. To so bile krasne slike pisanega Orijenta in srednjeveške divjosti. Zadnji, ki je s svojimi vojščaki prikorakal pred cesarsko palačo, je bil šepasti, sicer pa modri in vplivni Bidvodid Makónen s 30.000 vojščaki, katerim bi se celo sam vrag ob belem dnevu rad izognil. Ti junaki so tako tulili, da so jih slišali pol dneva daleč, in med potjo vse pojedli in popili. Kazali so svoje bele zobe, kakor pustinski volkovi. En teden pred tem Bidvodidom, ki je podoban Wallensteinovemu grofu Isolaniju, je primarširal s svojimi vojščaki dedjasmač Makónen, lep mož in cesarjev sorodnik. S poteg-njenim mečem in vihrajočimi lasmi je stopil pred neguša in mu z jasnim in moškim glasom izrazil svojo vdanost. Ko je ob koncu pokorno položil pred stopnice prestola svoje orožje, je končal svoj govor: »Jaz, o sodnik, sem le majhen med tvojimi levi, le majhen leopard med tvojimi tigri, ampak, moj gospod, z resničnim veseljem bom umrl zate.« Tedaj je cesar Haile Selasie, ki je povenenih oči sedel na svojem prestolu, namignil svojemu komorniku. Takoj so prihiteli služabniki, ki so postavili med gledalce in vladarja belo steno iz bleščečega at-lasa. Za to steno je cesar Haile Selasie objel in poljubil svojega zvestega vojskovodjo. Cete tega krepkega moža so bile dobro oborožene in čudovito bojevite.

V noči od 18. na 19. novembra so v majhni prazni palači v Diredavi belo oblečeni komorniki pridno opremljali samotno palačo, ki temna stoji na visoki skali. Vse so molče opravljali. Drugo jutro pa se je na letališče z letalom pripeljal neguš in je tako prišel v Diredavo, da mesto o tem skoraj vedelo ni. Sedaj šele smo vedeli, da je cesar namenjen v Harar in Džidžigo, ne pa v Desie.

Neguš se rad vozi v lepi in rodovitni Harar, mesto svojih otroških in mladeniških let, kjer je stoloval njegov mogočni oče ras Makónen kot vrhovni general in politični svetovalec mogočnega Menelika. Tukaj v tem mestu je stari ras Makónen na smrtni postelji pisal tisto znamenito pismo cesarju Meneliku, ki je kratko, ki pa se glasi: »Mogočni gospod in kralj! Ker čutim, da se mi bliža konec, priporočam tvoji posebni skrbi svojega ljubljene- ga sina Tafarija Makónen ter te prosim, da ga podpiraš in varuješ, kakor svojega lastnega otroka, sicer bodi prepričan, da bom na onem svetu zahteval odgovor od tebe.«

Stari Menelik, ki pa je bil še vedno močan kakor lev, je v toliko ustregel temu pismu, da je mladega bolehnega Tafarija res obdajal s

čudovito dobroto in milostjo, ga dal vzgojiti slovečemu francoskemu jezuitu, za prestolo-naslednika pa je postavil svojega nebrzdanega vnuka, ki pa njegovo poreklo ni neoporečno. Ker je poznal svoje ljudi in se je bal za pre-stolonaslednika, je izrekel to-le kletev: Kdor bi si predrznil izdati prestolonaslednika Lia Jazu, naj njegova žena rodi črne pse.

Ženske zdravnice v starem Rimu

O marsikateri značilni stvari socialnega jav-nega življenja v starem Rimu še vedno nismo do-volj poučeni. Sem spada brezdvomno javno delo-vanje poklicno izobraženih žena, predvsem zdrav-nic v rimski državi. Studij napisov na rimskih nagrobnih kamnih kakor tudi znamenito delo Corpus inscriptionum latinarum nas zlasti pouči o tem plodnem delovanju ženskih zdravnikov v starem Rimu. Corpus inscriptionum nam odkriva marsikatero poglavje iz javnega in zasebnega živ-ljenja v starem Rimu ter nam kaže to življenje v čisto drugačni luči, kakršni pa smo bili doslej navajeni gledati življenje starega Rima. Delo žensk v rimski državi za javni blagor in kulturo je bilo intenzivno. Zlasti uvaževane so bile zdravnice.

Naletimo na cele vrste nagrobnih spomenikov, ki imajo vklesano ime pokojne ter njen poklic: medica (zdravnica). Ne smemo pa misliti, da je označeval ta poklic »medica« morda babico, latinsko obstetrix, kajti tudi s tem poklicem obstetrix (babica) najdemo napise na kamenitih nagrobnih spomenikih tedanjega Rima. Zdravnice (medicae) so bile libertae, svobodne žene in ve-činoma grškega pokolenja, kakor se glasi n. pr. napis na nekem nagrobnem spomeniku: »Melitene medica Appuleia«, to je »Melitene, zdravnica v hiši Appuleja«, ali »Venuleia lib. Sosis medica«, po naše »Venuleja, svobodna, po poklicu zdrav-nica v hiši Sosa«, ali dalje »Julia Pye, medica lib. Asstet«, slovensko »Julija Pye, zdravnica, svobodna, v hiši Asstet«, i. dr. napisi. Napisi kakor »Terentia Niceni, Terentiae primae medicae libertae« nas pou-či, da je bila Terentia asistentka neke druge zdravnice istega imena. Na mnogih drugih nagro-bnih kamnih je vklesan na prvem mestu poklic pokojne, n. pr. zdravnica, nato sledi njeno ime, katero naj bi pozni rodovi čistili, na drugem me-stu stoji šele njena družinska pripadnost ter hiša njenega plodonosnega strokovnega udejstvovanja. Delovanje ženske-zdravnice se je raztezalo, ako je zdravnica bila spretna, ne samo na hišo, ampak tudi na daljšo okolico. Kot hiša, v kateri je de-lovala zdravnica, ne smemo smatrati ozek družin-ski krog v današnjem pomenu besede, temveč je bil to širok krog hišne pripadnosti, ki je vklju-čeval vse hišno osebje, sužnje, sorodstvo, vso go-spodarjevo rodovino. Največja čast in odlika za vsakega moškega ali ženskega zdravnika je bila, ako je bil sprejet (ta) v tako hišo, kjer je potem plodonosno deloval, kajti le visoki stanovi, bogati patriciji so imeli svoje domače telesne zdravnike (zdravnice), medtem ko je bil zdravnik nižjega ljudstva (vulgus) brez ugleda in spoštovanja.

V starem Rimu sta bili dve vrsti zdravnikov in zdravnic: domačini in tuji. Domači zdravniki so komajda prišli v poštev in še to pri nižjem ljudstvu (vulgus), ugledne patricijske rodbine pa

Princ Tafari, nežni in bolehn mladenič, je bil zadovoljen. Ko je bil 20 let star, je postal že guverner, torej neomejen gospodar provinc Harar, Čerčar in Ogaden. Harar je najbolj za-peljivo mesto. Bogato zlata in dišav. Toda mladi Tafari se ni zmenil za uživanje, ampak je ži-vel asketsko življenje, medtem ko se je raz-brzdani cesar udajal pohoti in ga je politično močno zavozil. Zato so pa vojščaki mladega Tafarija toliko bolj ljubili. In tako je prišlo, kar je moralo priti, da je Menelikov vnuk Liji Jazu bil zaprt na Sveti gori Galov, blede in bolehn Tafari pa je postal regent in prestolo-naslednik. Sin rasa Makónena je kmalu po-kazal, koliko moči je v njem. Toda tudi sedaj se ni vdal uživanju, ampak je po modrem na-črtu gradil na znotraj. Takoj je uvidel, da nje-gova usoda ni uživanje, ampak da bo moral braniti svojo domovino pred pohlepom evrop-skih kolonizacijskih sil. On je bil edini Abesinec, ki je to uvidel.

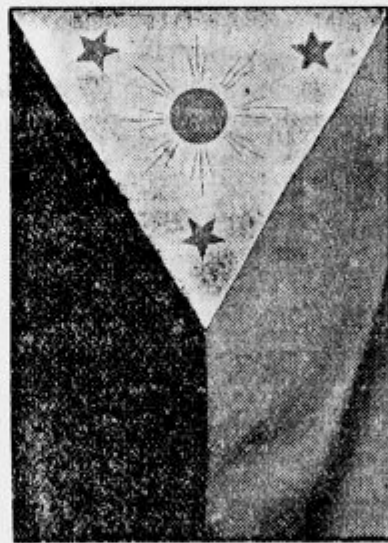
Neguš rad potuje v Harar. Ko je sedaj pri-šel v Harar, so vsi mislili, da bo odstavil po-veljnika Nasibu, kateremu je bila vojna sreča doslej malo mila. Tedaj pa je 15. novembra naenkrat prišlo poročilo o uspešnih udarcih Nasibujevih čet. S puškami in sabljami oboro-ženi Abesiinci so uspešno napadli cel italijan-ski oddelek tankov in drugega težkega orožja ter jih premagali. Zato Nasibu ni bil odstavljen.

Opoldne je cesar, ki sicer rad uživa evrop-sko kuhinjo, obedoval po abesinsko. K obedu so bili povabljeni domači dostojanstveniki. Ko se je znočilo, je cesar stopil v avtomobil ter se iz Diredave odpeljal v Harar in Džidžigo. Tu se je sestal s poveljniki južne armade Nasi-bujem in rekel, da je tudi sam zaslišal italijanske ujetnike.

Medtem pa so evropski časnikarji čepeli v Desiji in čakali.

so sprejemale v svojo hišo za stalne telesne zdrav-nike tujece, ki so se šolali v Grčiji in ondi obisko-vali znamenite šole za medicinsko vedo. Domačin, ki se je hotel uveljaviti na rimskih tleh, je moral iti v grške medicinske šole, da je potem bil spre-jet v hišo kakega premožnega rimskega patricija.

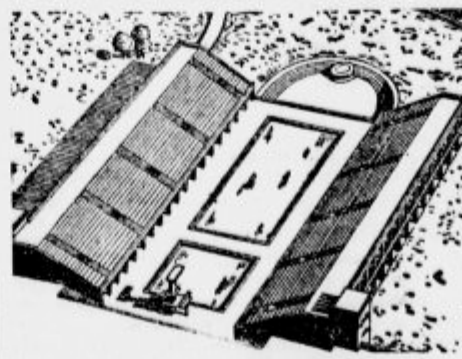
Napis na nekem nagrobnem kamnu iz Capue nam priča, da so bile v Rimu ženske tudi profe-sorice medicinske vede, da so ustanovljale šole za medicinsko znanost in ondi poučevale v tej stroki mladi naraščaj. Napis se glasi: »Scantia Redempta antistes disciplinae in medicas, slo-vensko: »Scantia Redempta, visoka učiteljica (se-daj bi jih nazivali profesorje-ice) medicastroke«. Pa ne samo v bogatih in velikih hišah rimskih patricijev so bili nameščeni ženski zdravniki, tem-več celo na cesarskem dvoru, o čemer nam spo-

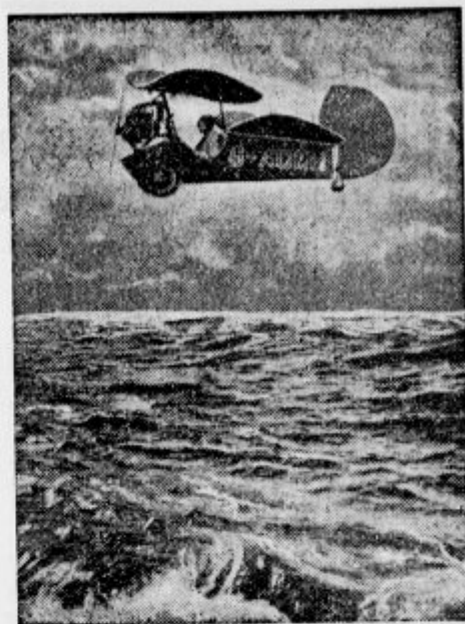
Nova filipinska zastava. Dne 15. novembra je Fili-pinsko otočje postalo samostojna država. Nova za-stava je nekoliko podobna ameriški: Zgornji tri-kot je bel s tremi zlatimi zvezdami, ki pomenijo tri otoke Filipinskega otočja. Sredi trikota je zlato solnce. Spodnji polovici zastave sta rdeči in modri.

roča napis: »Secunda Livilla medica«. Livilla je bila sestra cesarja Caligule. Neki drugi nagrobni napis govori naravnost o cesarjevi telesni zdrav-nici, caesaris medica, še drugi napis pa priča celo o pobožanstvenju pokojne zdravnice, ki je bila svojem možu ljubljena žena: »Deae sanctae meae Primillae medicae«, t. j. »moji sveti bo-ginji Primilli, zdravnici«.

Spiro velikanskega ugleda, ki so ga uživale ženske-zdravnice, ni bilo nič čudno, ako so mnoge zdravnice v svojem poklicu jako obogatele. Neki napis nam poroča o zdravnici Metiliji Donati v Lyonu, ki je ogromno premoženje poklonila neki ustanovi. Da so delovale zdravnice tudi izven Rima in prave Italije, je umljivo, saj so jih spričo velikanskega slovesa v medicinski stroki klicale razne province rimskega imperija. Nešteti nagrob-ni spomeniki glasno govorijo, da so se ravno žen-ske zdravnice v svoji stroki sijajno obnesle, da so jih vabile bogate province rimskega imperija medse, pa tudi, da so žene-zdravnice v teh pro-vinah ustanovljale šole, kjer se je izraževal me-

Piavalni stadion za berlinsko olimpiado

Bolha skače čez kanal. Najmanjše letalo, ki so ga pred kratkim naredili na Angleškem, imenujejo »Bolho«. Taka »Bolha« je te dni preskočila Ro-kavski preliv med Francijo in Anglijo.

dicijski naraščaj. Tako imamo tudi podatke o neki jako sloveči zdravnici iz Pesaro in Madrida v Španiji.

Zdravnice so bile deležne ne samo največjega spoštovanja tedanjega sveta, temveč so bile med njimi ženske, ki so dosegle tudi najvišjo stopnjo človeške sreče na zemlji. V Veroni je neki na-grobni spomenik, ki nosi sledeči napis: »Cornelius Meliboeus sibi et Sentiae Elidi medicae contuber-(nali)«. Ta spomenik je zanimiv zaradi napisa v starolatinskem dialektu ter nam govori o srečnem zakonskem paru, ki se je združil ne samo na zemlji, ampak hoče biti združen tudi po smrti.

Razen teh epigrafičnih dokumentov o eksti-stenci in delovanju ženskih zdravnic v starem Rimu najdemo še globlji dokaz posebnega pove-ličevanja žene kot svečnice zdravniške vede v kultu ženskega duhovništva. Omenjam n. pr. kult boginje Bona Dea (Dobra boginja). Naj ome-nim še boginjo Damio (Damia), katero so čisto istovetili z boginjo zdravja Hygea (od tod ime higijena). Hygea je bila obenem boginja vsega zdravilstva. Njen simbol je bila kača. Duhovnice boginje Damiae so bile obenem zdravnice in so se imenoval damiatrices, t. j. zdravnice boginje Damiae. Najbolj slavna svetišča te boginje so bila v Epidauru, Troizenu, Aigini in Tarentu, kjer so bile duhovnice teh svetišč sloveče zdravnice. Iz Tarenta se je razširil kult te boginje v drugi polovici 3. stol. pred Kr. tudi v Rim. Zanimivo je, da je bila v Rimu, v svetišču te boginje Damiae tudi lekarna. Prva lekarna v Rimu sploh, v ka-terih so zdravnice-duhovnice prirejale zdravila. — V kolegijah Dobre boginje (Collegiae Bonae Deae) so poučevale profesorice tudi farmacije ter so se nazivale magistrae. Kult Dobre boginje (Bonae Deae), ki so v njenih svetiščih delovale sloveče zdravnice, se je kmalu raztegnil iz Rima na Aкви-lejo in druge kraje; ta kult »Dobre boginje« je bil prvo ljudsko zdravilišče, nekak sanatorij, kjer so zdravile bolnike večje zdravnice.

S tem je dokazano, da so bile ženske zdrav-nice v starem Rimu v visokih čisljih, da so si s svojo zdravniško umetnostjo pridobile veliko za-panje ljudstva ter so se v svojem poklicu tudi gnotno zelo opomogle, bližnjim pokolenjem pa so ostale v najlepšem, hvaležnem spominu. — E. D.

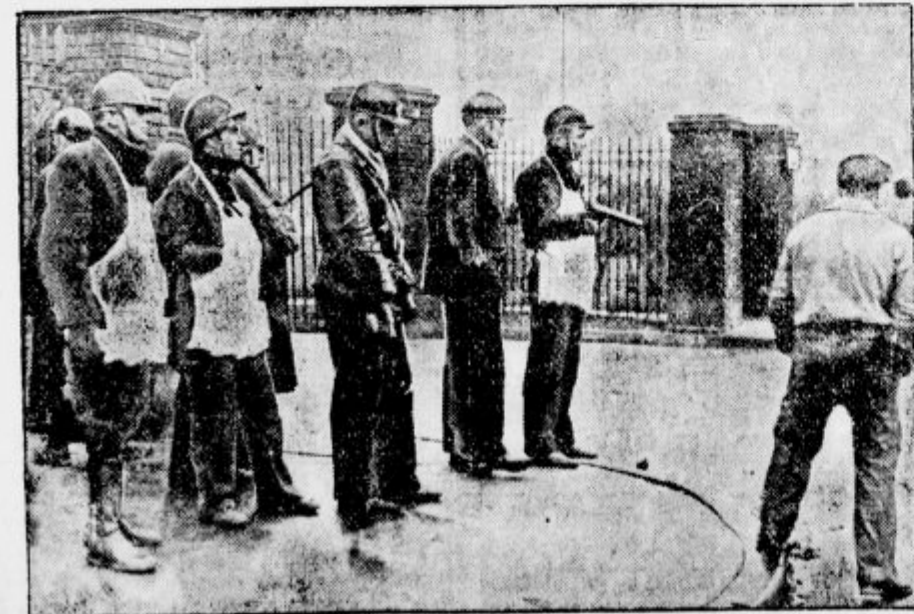

Pelikan, ki ima dolg kljun, ima težko delo, ko išče mrčes med svojim perjem.

»Ti si pa res osel — le rogov ti še manj-kajo.«
»Ne bodi no snešen, saj osel nima rogov.«
»No, vidiš — tedaj ti kar nič ne manjka.«

»Micika, svojo juho moraš pojesti! Marsi-kak otrok bi bil srečen in vesel, ko bi imel polovico te juhe.«
»Mamica, jaz tudi.«

stavkarski nemiri v Ameriki. V tovarni izolatorjev v Barbetonu (Ohio) so začeli delavci stavkati, nakar so se začeli nemiri. Policija (glej sliko) je morala nastopiti s puškami, katere streljajo pline za solzenje, s jeklenimi čeladami in jeklenimi napravniki.

PHILIPSOVA

decemberska kampanja

Od danes naprej dajemo našim bodočim kupcem možnost, da pridejo **brezplačno** do dragoce-nega radioaparata.

Zahtevajte pojasnila od naših trgovcev.

PHILIPS RADIO

Sport

Jugoslovanski lahkoatletski rekordi v letu 1935

V naslednjem prinašamo najnovejšo listo jugoslovanskih lahkoatletskih rekordov za leto 1935:

100 m 10.7 Bauer PSK 1934 in Kovačič ASK Primorje 1935. — 200 m 22.4 Jamnicki B. Hašk 1932 in Kovačič ASK Primorje 1935. — 400 m 30.8 Jamnicki B. Hašk 1935. — 800 m 1:59.2 Tučan Hašk 1932. — 1500 m 4:11.0 Tučan Hašk 1932. — 3000 m 9:16.4 Tučan, Hašk 1932. — 5000 m 15:45.0 Krevs Primorje 1935. — 10.000 m 33:03.8 Bručan Ilirija 1935. — 1 ura 16860.50 m Šporn Ilirija 1932.

Štafete: 4 krat 100 m 44.2 repreze Jugoslavije (Novakovič, Škok, Mioković in Buratovič) 1931. in rep. Jugoslavije (Kovačič, Buratovič, Števanovič in Bauer) leta 1934. — 4 krat 200 m Hašk 1:33.6 (Ferkovič, Jug. Mazzi, dr. Jamnicki) 1935. — 4 krat 400 m 3:30.2 rep. Jugoslavije (Madjarevič, Števanovič, Banšek, Nikhaz) 1934. — 100+200+300+400 m 2:06.6 rep. Jugoslavije (Jamnicki, Perpar, Valtrič, Močan) 1926. — 100+200+400+800 m 3:29.2 Hašk (Tučan, Jamnicki, Neferovič, Cvijetič) 1932. — 4 krat 800 m rep. Ljubljane (Gaberšek, Zor-ga F., Zor-ga A. in Krevs) 1933. — 200+200+400+800 m rep. Jugoslavije (Nikhazi, Mazzi, Bauer, Ivanovič) 1935.

Tek čez zapreke na 110 m 15.0 dr. Buratovič, Concordia 1934 in Ivanovič, Concordia 1935. — Tek čez zapreke na 400 m 57.6 Števanovič, Jugoslavija 1934. — Hoja na 2000 m 9:31.6 Dobrin M., Hašk 1924. — Hoja na 3000 m 14:46.1 Dobrin ASK 1925. — Skok v višino z zaletom 185 cm Martini, Primorje 1934. — Skok v višino brez zaleta: 142 cm dr. Buratovič, Concordia 1933. — Skok v daljavo z zaletom: 698 cm dr. Buratovič, Concordia 1933. — Skok v daljavo brez zaleta: 304 cm Spahič, SSK Sarajevo 1921. — Troskok: 1405 cm Mikš, Jugoslavija 1935. — Skok s palico v višino: 360 cm Bakov, Jugoslavija 1935.

Meti: Krogla z boljšo roko 1485 cm Kovačič, Concordia 1935. — Krogla z obema rokama 2992 cm dr. Narančič, Concordia 1935. — Disk z boljšo roko 4452 cm dr. Narančič, Concordia 1934. — Disk z obema rokama 7746 cm dr. Narančič, Concordia 1935. — Disk helenški stil 3680 cm Kleut, Jugoslavija 1935. — Kopje z boljšo roko 5845 cm Messner, Hašk 1928. — Kopje z obema rokama 9235 cm Marjan, Zašk 1935. — Kladio 4899 cm Goič, Hašk 1932 in Stepišnik, Ilirija 1934. — Petboj 3115.965 točk Banšek, PSK 1934. — Desetboj 6715.46 t. dr. Buratovič, Concordia 1934.

Maratonski tek na 42.200 m Šporn, Ilirija 2 uri 58 minut ter 19 sekund. Hoja po cesti na 25 km Lj. Stanislav, Maraton, Zagreb 2 uri, 20 minut ter 34 sekund.

Propagandni smuški tek SK Korotana

V nedeljo, dne 15. decembra 1935 ob 16 dopoldne potrdi SK Korotana propagandni smuški tek. Udeležiti se ga morajo vsi klubi in tudi tisti smučarji, ki niso pri članstvu kluba. Tek se vrši v treh skupinah: 1. 18 km od 18. leta starosti naprej; 2. 9 km od 16. do 18. leta starosti; 3. 4 km od 12. leta starosti naprej. Tek se tekmovani in tekmovalec smučajo. Starostni ne morejo tekmovati na krajših proгах, zato se mora vsakdo predstaviti s legitimacijo ali dijaki knjižico.

Prijave se sprejemajo do 15 ure 14. t. m. (naslov: Korotana, Rakovski 4, Ljubljana). Prvi trije v vsaki skupini prejmejo diplome. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Klubi lahko pošljejo za kontrolo in komisijo svoje zastopnike. Zbirališče je pod ure pred startom v klubskih prostorih na Rakovniku. V slučaju neugodnega vremena se prireditve ne bo vršila.

SK Korotana (smuška sekcija). V četrtek, 13. dec. ob 16 obvezno sestanek za vse članke. Če bi bil kdo zadružen, naj se pravočasno opravi. — Načelnik, Smučarski klub Ljubljana priredi brezplačen smučarski tečaj za vse smučarje-zastopnike, dame in gospe pod vodstvom zveznega učitelja gosp. Jelenke Sestanev s pričetkom tečaja v ardu, dne 12. t. m. ob 18 pred gostilno Čad pod Rožnikom.

Smučarski klub Ljubljana priredi brezplačen smučarski tečaj za tekmovalno tehniko v vseh disciplinah za vse smučarje, tudi neorganizirane pod vodstvom klubovnega tekmovalca in zveznega učitelja g. Sedlja. Za naraščajoče in tekmovalce kluba sledi obveza. Sestanek s pričetkom tečaja v četrtek, 12. t. m. ob 18 pred gostilno Čad pod Rožnikom. — Obznanje se po-zovno opozarjajo tekmovalci na sestanek v petek, dne 14. t. m. ob 18 v klubskem lokalu.

Pridobivajte novih naročnikov!

Gledališče in kinematografi

Eno izmed meril, s katerim merijo opazovalci življenjske kulture in civilizacije po posameznih pokrajinah in državah, je tudi stopnja gledališč in kinematografov. Hočemo reči, da je skoraj zanesljivo merilo za stopnjo prave kulture položaj gledališke umetnosti, za stopnjo civilizacije — to je tehnične in gospodarske kulture — pa stanje kinematografske obrti. Državna statistika, ki obsega nazadnje l. 1933, daje le skromen vpogled v položaj gledališke umetnosti in kinematografske obrti. Statistika pač operira s številkami in v številkah se seveda ne zrcali vedno vse. Tako ne moremo niti vedeti, kaj si predstavlja statistika pod pojmi »amatersko gledališče« ali »diletantsko gledališče« v razliko od »profesionalnih gledališč«. Morda so recimo v vardarski banovini šteli kot diletantska gledališča vsak odraški poskus osamelega društva, v Sloveniji pa le večja, skoraj prava gledališča, ki pač igrajo z amaterji. Zakaj, ako bi bila statistika dosledna, bi mogla naštetih v Sloveniji več sto »diletantskih gledališč«, namreč vse naše društvene odre, zlasti pa take, ki zlasti pozimi igrajo skoraj vsako nedeljo ali soboto. Kljub temu pa statistika le daje nekoliko vpogleda v gledališko življenje pri nas.

Stalnih gledališč je v državi 20, potujočih 5, od teh dela s poklicnimi igralci 15, z diletanti (po statistiki) pa 10. Stalnih gledališč, ki delajo s poklicnimi igralci, je v Sloveniji trije (namreč dvoje v Ljubljani in eno v Mariboru), z diletanti pa tudi trije. (Kateri diletantski odri so tu naštetih, je težko reči!) Primorska banovina ima eno stalno in eno potujoče gledališče, oboje s poklicnimi igralci, savska tri stalna in eno potujoče, trije s poklicnimi in eno z diletantskimi igralci. Belgrad ima eno stalno in eno potujoče gledališče, oboje s poklicnimi igralci. Druge banovine imajo na eno stalno gledališče, le vardarska banovina ima 4 stalna in eno potujoče gledališče, od teh pa igra le eno s poklicnimi igralci. Vsa gledališča v državi imajo skupno 11.049 stalnih sedežev, od teh ima Belgrad 1187, Slovenija 2064 in savska banovina 2682.

V sezoni 1932-33 so vsa gledališča uprizorila 126 oper (v Sloveniji 29), 156 baletov (13), 70 klasičnih dram (12), 583 drugih dram (61). Vseh predstav je bilo 3801 (686), dobrodelnih pa 54 (15). Skupno je zaposlenih v državi 568 umetnikov (150) in 365 umetnic (77), vse brez statistik. V letu 1932 je bilo izdanih v vsej državi 1.032.291 vstopnic, v Sloveniji 191.524.

Statistika o gledališčih je za Slovence torej črna.

Kinematograf na zvočni film je bilo koncem leta 1933 v vsej državi 174 ter se je število od leta 1932 zmanjšalo za deset. Manjši kinematografi namreč izginjajo pred večjimi, ki si morejo nabaviti drage aparate. V zadnjem času pa se število kinematografov v državi zopet dviga. V Sloveniji je bilo koncem leta 1933 skupno 29 kinematografov na zvočni film. Na nemi film je bilo v državi koncem leta 1933 usmerjenih še 145 kinematografov, od teh v Sloveniji 17. Skupno je bilo v državi koncem leta 1933 89.951 sedežev.

Glavni dobavitelji filmov našim kinematogra-

fiom so bili (po dolžini dobavljenih metrov števil): Paramount (USA), FOX (USA), Metrogoldwin (USA), UFA (Nemčija), Universal Piet (USA), Universal (Nemčija), Cine Allianz (Nemčija), United Artist (USA). Skupno je naša država naročila leta 1933 364.049 metrov filmov. Prav malenkostno so bili v naši državi zastopani filmi iz drugih držav, kakor Francije, Českoslovaške, Poljske, Rusije, Anglije, Avstrije, Danske in Italije. Naiveč filmov je imelo zabavni značaj, kulturnih filmov je bilo celih 58. Leta 1933 je bilo prodanih skupno v vsej državi 14.437.700 vstopnic za kinematografe. Ako je vsaka vstopnica povprečno veljala vsaj 5 din, je bilo torej za ceneno kinematografsko zabavo v državi izdanih 72 milijonov dinarjev, denar, ki je vsaj v višini 30 ostoikov, torej okoli 23 milijonov dinarjev, odromal v inozemstvo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Zahvala

Ko je Vsemogočni poklical k Sebi našo nenadomestljivo mamico, taččo, oziroma staro mamo, gospe

Terezijo Grobelnik

se prirčno zahvaljujemo tem potom vsem, ki so nam ob težki uri naše neizmerne žalosti s tolažbo stali ob strani. Prejeli smo toliko iskrenih besed sožalja in sočutja, da bi nam bilo težko zahvaliti se vsakemu posebej. Zato izrekamo tem potom vsem svojo najdamnejšo zahvalo.

Posebej nam nalaga dolžnost, da se zahvalimo preč. duhovščini, č. p. Antonu za lepe poslovljne besede, zboru Celjskega pevskega društva za ganljivi žalostinki, zlasti pa številnim darovalcem krasnih vencev ter šopkov, in končno vsem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

Prav vsem še enkrat: Naša tisočera hvala!

V Celju, dne 10. decembra 1935.

Globoko užaloščeni otroci.

Ruff kakao

je najboljši!

ZAHVALA

Za številne izraze in dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nenadomestljive matere, odnosno stare matere, gospe

IVANE KOCIJAN

se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. a. p. dr. Angeliku Tomincu za dušno skrbstvo tekom dolge bolezni, dalje darovalcem vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki so pokojnico spremili na zadnji poti.

Ljubljana, dne 11. decembra 1935.

Zalujoči ostali.

V NEIZMERNI ŽALOSTI JAVLJAMO, DA JE NAS ISKRENO LJUBLJENI SOPROG, SKRBNI OČE, BRAT, SVAK IN STRIC, GOSPOD

MARTIN ŽMAVC

ZAND. PORUČNIK V POKOJU

DANES DOPOLDNE V STAROSTI 66 LET, PO KRATKEM TRPLJENJU MIRNO V GOSPODU ZASPAL.

POGREB DRAGEGA NAM POKOJNIKA SE BO VRŠIL V ČETRTEK, DNE 12. DECEMBRA OB POL STIRIH IZ HIŠE ŽALOSTI POSTONJSKA ULICA 22 (STAN IN DOM) NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU.

SVETE MAŠE ZADUSNICE SE BODO BRALE V VEC CERKVAH.

LJUBLJANA, DNE 10. DECEMBRA 1935.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

Mali oglasi

Službodob

Mesto obč. delovodje razpisuje obč. št. 113. Natančnejše pogoje glej v razpisu Službenega lista.

Iščem delavke

Izkušene v izdelovanju papirnatih vrečk, za takoj. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrečka« št. 15294. (b)

Objave

Preklci

Podpisani Franc Puncer, železniški upokojenec — nistem plačnik za dolgeve, ki bi jih napravil na moj račun sin Oskar Puncer, stanujoč v Ljubljani. Franc Puncer, Celje. (c)

Posestva

Trgovska hiša

Na dražbi bo 12. decembra 1935 ob 10.30 pri sodišču soba 16 znana trgovska hiša M. Spreitzer, Ljubljana, Maistrova ulica 2, nasproti Sokolskega doma na Taboru. Cenilna vrednost 607.110 Din. Potrebna kaveja v gotovini 60.711 Din. V plačilo se sprejmejo tudi hranilne knjižice. Nadaljne informacije se izvedo pri T. Mencinger, Ljubljana — Sv. Petra cesta 43, telefon 2233. (p)

Več stavbnih parcel

in hišica z vrtom, par minut od postaje Trzin, na prodaj. Plačilo: deloma v hranilnih knjižicah Mestne, Banovinske in Hranilnice kmečkih občin. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parcela« št. 15293.

Posestvo z gostilno

in mesarijo, na prometni točki, prodam za knjižice Mestne hranilnice za 360 tisoč dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15297. (p)

ČITAJTE IN ŠIRITE »SLOVENCA«

Za vedno nas je zapustil naš arčno-ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak in tati, gospod

Valentin Bergant

posestnik in upokojenec drž. žel.

previden s tolažili svete vere. Pogreb draga pokojnika bo v četrtek ob dveh popoldne iz hiše žalosti Tyrševa cesta št. 91 na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, dne 11. decembra 1935.

Zalujoči ostali

Trgovska hiša

v Ljubljani, stanovanjska, se z nadponudbo do 17. decembra lahko ugodno kupi. Delno knjižice. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Donos 90« 15267. p

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Posojilo

150.000 din iščem za dobo 1 leta proti vknjižbi na prvo mesto posessva, vrednega 700.000 din. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Varno« št. 15120. (d)

Prodaj knjižico

Mestne hranilnice ljubljanske, glasečo se na 250.000 Din, najvišjemu ponudniku. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 15148.

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice Celje, z 20.000 Din takoj prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Ljudska« 15313. (d)

Kupimo

Jugoslovan. znamke ki so sedaj v prometu, kupujem samo v večjih količinah in dobro plačam. Izidor Steiner, Zagreb, Masarykova 15. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kron

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Krojaški stroj

že rabljen, pa še dobro ohranjen, kupimo. Naslovo ponudnikov z navedbo najnižje cene sprejema iz Ljubljane in bližnje okolice uprava »Slov.« pod št. »Brezposeln obrtnik«. (k)

KLJUČ SVETA ZA VAS JE

Typa 944 A
Din 120⁰⁰
mesečno.

PHILIPS RADIO

PREJEMNIK

Typa 944 A 2+1 čovni radio prejemnik z izdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z iskanimi imeni postaj.
Cena Din 1995⁰⁰
na obroke, naplačilo Din 189⁰⁰
in 18 obrokov po Din 120⁰⁰

Prvovrstna izdelava • Nizke cene • Dolgoročno odplačevanje • Zahtevajte brezplačno predvajanje pri zastopstvu

H. SUTTNER • Ljubljana • Aleksandrova c. 6
Celje • Aleksandrova c. 9

Nakovalo

od 90 kg kupim. — Šček Josip, kov. mojster, Rimska 12. (k)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (f)

Prodaj

tri eno- in dvovprežne sani in ročni voziček (ci-zi) po ugodni ceni. Ogledati v Slomškovi ulici 6.

Šivalni stroj

pogrešljiv, popolnoma nov, veze, krpa, šiva naprej in nazaj, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (f)

[Pohišstvo]

Halo!

Spalnice, orehove, imitirane 3500 in 3800 Din; korenina, politirane 7000 Din; jedilnice korenina, politirane 5800 Din; kuhinje plekane 900 Din; otroške postelje, garderobin, stojala, damske pisalne mize, fotelje, mize, stole — po zelo nizki ceni Malenšek — Dravljie, pri slepem Janetu. (s)

Prodajmo

Ce avto svoj stari prodajate ali motorja bi znebili se rad, brž kupcev bi mnogo prižene. Slovenski najmanjši inzerat

Posebna velika izbira

Hubertus-plašev in zimskih sukenj poceni pri Preskerju, Sv. Petra c. 14.

Telefon 2039

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik Bohoričeva ulica št. 5.

Sveže najfiniješe norveško

ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Rušno moko

za črn domač kruh in koruzno moko za žganec, vedno svežo, dobite pri tvrdki Zorman, Ljubljana, Stari trg. Tel. 26-37.

Tinčkove in Tončkove prigode 202.

Gorila v objemu sipe.

V notranjščini podzemne jame je gorila neodločno obstala na stopnicah in se z napeto pozornostjo ozirala naokrog. Bila je tako zatopljena v svoje opazovanje, da ni videla, kako se je iz vode dvignila dolga tipalka morske sipe in se ji ovila okoli roke.

Preden se je gorila dobro zavedla, je že ležala v objemu grozne pošasti. Divje je zakričala: »Vau-huuu!«, sipi pa zaradi tega krika srce še ni padlo v hlače. Čedalje tesneje jo privijala svojo žrtev k sebi in njene oči so gorele v krvoločnem bleisku.

Udobnost

v Ljubljani, Kersnikova ulica 7

zimskih večerov občutite najbolje v solidnih lepih stolihi tovarne

Remec-Co

Kako sem se v 60. letu rešila gub

...IN KAKO SE MI JE POSREČILO, DA IZGLEDAM 26 LET MLAJŠA

»Dosegla sem starost 60 let, torej starost, ko žena največkrat ne stremi več za tem, da bi bila privlačna. Vendar sem iz gole radovednosti hotela preizkusiti na svojem razoranem in ostarelem obrazu delovanje kreme Tokalon, hraniva za kožo. Premislite moje presenečenje, ko so mi že po enome sečnem uporabljanju kreme začeli govoriti: »Vi se pomlajujete!« Te opazke so me onemumile, da sem vztrajala in po petih mesecih se je izvršilo čudo, da mi zdaj vsakdo, ki me vidi, pravi, da izgledam kot žena s največ 40 do 45 leti. Moja polt je svetla in nežna, prijetno rožna, a gube so se vse izgubile, komaj je najti sled za njimi. To je čudovito! Ko bi torej hotele vse žene uporabljati kremo Tokalon, hranivo za kožo, ne bi bilo več starke.

Pripomba: Dama ki nam je poslala to pismo, nas je prosila, naj njenege imena ne objavimo. Vsakdo pa lahko vidi njen lastni rokopi. Kremo Tokalon, hranivo za kožo, vsebuje nenavadne hranilne sestavine, ki se najskrbneje in najpazljiveje pripravljajo in ki so po zahtevu najboljših specialistov neobhodno potrebne koži, da ohrani svojo svežost in čvrstost in da ostane svetla in brez najmanjše gubice. Uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo, rožne barve vsak večer preden greste spat, kremo Tokalon bele barve pa zjutraj in čez dan. Čudili se boste, kako se Vam koža popravlja in kako se izboljšanje kaže že po eni sami noči

Kočljiv položaj. Stražnik: »Kaj pa toliko kričite?« — Pijanec: »Gostilničarka me je vrgla iz hiše in bi zopet rad prišel notri.« — Stražnik: »Pojdite mirno domov spat.« — Pijanec: »Saj bi šel rad. Gostilničarka je namreč moja žena.«

Kvalitetne radijske aparate svetovnih znamk kot

„Radlone“, „Ingelen“, „Telefunken“, „Orion“, „Minerva“, „Standard“, „His Masters Voice“

prodaja proti gotovini, na mesečne obroke, kakor tudi za hranilne knjižice članic Zadrugne zveze

„RADIO“ r. z. z. o. z. v Ljubljani

Sax Rohmer: 38 Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Odgnil je zaveso in stopil v vežo. Bila je prazna. Šla sva po hodniku in prišla skoro do vrat v veliko sobo, ko so se ta odprla in je urnih korakov prišel ven neki možič, odprl vrata, ki so vodila na cesto, in še preden je mogel Smith priti do njega, je bil zunaj in je za seboj močno zaloputnil vrata.

Prišel je, da nisva bila niti štiri sekunde za njim, toda ko sva stopila na cesto, je bila prazna. Najin plen je izginil, ko da bi se bil vdrl v tla. Veliki avtomobil je pravkar zavil okoli vogala proti Leicester Squarju.

»To je dekle,« je zarenčal Smith, »toda kje za božjo voljo je človek, ki mu je prinesla poročilo? Rad bi dal sto funtov, da bi zvedel, kaj se pripravljajo. Če človek pomisli, kako prilika sva imela in je nisva izrabila!«

Jezin je v zadregi je stal na vogalu ceste in gledal v smer zelo prometne ulice, v katero je odpeljal avto. Po svoji navadi se je vlekel za uho in slisal sem, da je škrtal z zobmi. Tudi jaz sem bil ves zamišljen. Že tako sva imela tiste dni tako malo sledov v borbi s protivnikom velikonom. Suma misel, že sama misel je bila grozna, da bi lahko majhna zamuda nocoj pomenila zmago Fu-Mančuja, da bi lahko pomenila preokret ravnotežja, ki ga je vzpostavila modra previdnost med belim in rumenim plemenom.

Smithu in meni, ki so nama bile nekoliko znane tajne sile, ki so bile na delu, da prevržejo indijsko državo, da bi spravile vso Evropo in Ameriko pod vzhodno oblast, se je zdelo, da se je velika rumena roka stegnila nad London. Dr. Fu-Manču je bil nevarnost za ves naobraženi svet. Vendar pa mnogi milijoni niso slutili, da živi on, ki bi hotel voditi njihovo usodo.

»V kakšen tajinstveni naklop sva pogleda-

la?« je rekel Smith. »Kakšno državno skrivnost hočejo ukrasti? Kateri zvesti služabnik britske države naj izgine? Na koga je zdaj Fu-Manču pritisnil svoj smrtni pečat?«

»Morda ob tej priliki Karamaneh ni delala kot doktorjeva odposlanka.«

»Prepričan sem, da je bila, Petrie. Na koga se je nanašalo njeno poročilo, koga naj ovije rumeni oblak? Naročila tistemu možkemu so bila nujna. Saj si opazil njegov nagel odhod. Vrag z njim!« Ž desno stienjeno pestjo je udaril v dlan levice. »Ves čas nisem imel prilike, da bi vsaj površno videl njegov obraz. Človek bi zbesnel, če pomisli koliko ur sem prečkal na tistem mestu, da bi doživel kako srečanje, — potem pa pokvariš vse, ko prilika nastopi!«

Skoro nič nisva pazila, katero pot sva ubirala; tako sva bila zdaj ob Piccadilly Circusu in sva zašla v sredo nočnega prometa. Pri tem sem še pravočasno potegnil Smitha na stran, da sem ga rešil prednjih koles velikega avtomobila. Nato je bil ves promet ustavljen in znašla sva se prav nevarno stisnjena v sredi raznih vozil.

S težavo sva se izmotala iz stiske, vozači taksijev pa so se nama režali, zakaj povsem naravno so naju imeli za dva navadna orientalska obiskovalca. Prav v času, ko je neprestano ovira, namreč roka londonskega redarja omahnila, in so vozila nadaljevala svojo pot, sem zaduhal lahen, komaj zaznaven vonj.

Takšnji in avtomobili so bili že spet v toku, in tako nama ni ostalo nič drugega, ko da sva se hitro vrnila na pločnik. Nisem utegnil ozreti se, toda nekaj mi je pravilo — da je nekdo, ki je uporabljal tisti nenavaden parum — da je bil nagnjen skozi okno avtomobila.

»Andaman — drugi!« je bilo čuti lahen šepet.

Prispela sva na pločnik, ko je že spet veliki promet gmel svoj pot.

Smith ni bil zaduhal tistega vonja, ki je privedel od osebe iz avtomobila in ni ujel zašepetanih besed. Toda jaz nisem imel povoda, ne verjeti

svojim čutilom, in tako sem za gotovo vedel, da je bila Karamaneh le kak meter pred nami, da naju je spoznala in zašepetala tiste besede, ki nama naj bi bile v pomoč.

Ko sva bila spet pri mojem stanovanju, sva se skoro vso uro ukvarjala z vprašanjem, kaj bi lahko pomenilo »Andaman — drugi«.

»Zlodel!« je zavpil Smith, »pomeni lahko marsikaj — tako na primer izid kake dirke.« Bruhnil je v svoj redki smeh in si začel tlaciti tobak v pipo.

»Ne vem za nikogar — za nobeno važno osebo — v Londonu, na katero bi ta čas Fu-Manču nameraval izvršiti napad.« je dejal. »Izveziti moram seveda naju.«

Pričela sva po redu prebirati vsa imena, ki sva jih imela na seznamu, in pregledovati najine opazke. Ko sem se slednjem odpravil domov, se je noč že umikala novemu dnevu. Toda vendarle nisem mogel zaspati in besede »Andaman — drugi« so se mi kot porogljiva pošast sukale po možganih. Potem je zazvonil zvonec telefona. Govoril je Smith.

Že minuto pozneje je bil v moji sobi; obliče mu je bilo tognobno.

»Vedel sem tako dobro, ko da bi na lastne oči videl, da se je zadnja noč pripravljala neka zagonetna zadeva,« je dejal. »In res je bilo tako; za streljaj od naju! Nekdo je prišel k Franku Norrisu Westu. Nadzornik Weymouth je pravkar bil pri telefonu.«

»Norris West!« sem zakričal, »ameriški letalec — in izumitelj!«

»Da, izumitelj zračnega torpeda. Ponudil je svoj izum angleškemu vojnemu ministertvu, pa so predolgo časa odlašali.« Vstal sem iz postelje.

»Kaj meniš?«

»Menim, da so njegove zmožnosti vzbudile pozornost dr. Fu-Mančuja!«

Te besede so bliskovito učinkovale. Ne vem, kako dolgo časa sem se oblačil, koliko časa je preteklo, da je prispel taksi, po katerega je Smith po telefonu poklical, niti ne, koliko dra-

gocenih minut nama je vzela pot; z živčno naglico je vse to šlo mimo nas kakor brzjavni drogi mimo okna ekspresnega vlaka; v takem napetem stanju sva prišla na prizorišče tega najnovejšega zločina.

Mr. Norris West, čigar suho, mirno obličje je bilo zadnje čase pogosto natisnjeno v dnevnem časopisu, je ležal na tleh male sprejemne sobice; ležal je na hrbtu, v roki pa je imel telefonsko slušalko.

Zunanja vrata je morala policija vdreti. Morali so odstraniti kos plošče, da so prišli do zapaha. Neki zdravnik se je sklanjal nad mirno postavo v marogasti pidžami, detektivski nadzornik Weymouth pa je stal zraven in gledal, ko sva s Smithom vstopila.

»Zelo močnim sredstvom so ga omamili,« je dejal zdravnik in poduhal Westove ustnice, »toda ne morem reči, katero sredstvo so uporabili. Ni niti kloroform niti nič podobnega. Mirne duše ga lahko pustimo, mislim, da se zbudi.«

Po kratkem ogledu sem se strinjal z njim. »Zelo čudno je,« je povzel Weymouth. »Pred kako uro je po telefonu pozval Scotland Yard in povedal, da so v njegovo sobo vlomili Kitajci; potem je uradnik ob telefonu jasno slisal, da je padel. Ko smo prispeli semkaj, so bila vrata zapahnjena, kakor ste videli, okna so pa tako v tretjem nadstropju. Nič ni dotaknjenege.«

»Pa načrti za zračnega torpeda?« je besno vprašal Smith.

»Menim, da so v oklopih blaginji, v njegovi spalnici,« je odgovoril detektiv, »in ta je zaklenjena. Zdi se mi, da je zelo preveč kakega zdravlila in dobil potem pridele. Toda, ako je bilo kaj na tem, kar je mnomjal, (s težavo se ga je razumelo), se mi je zdelo dobro, poslati po vas.«

»Čisto prav,« je urno odgovoril Smith. »Oči so mu sijale ko jeklo.« Položite ga na posteljo, gospod nadzornik!«

Storili so tako, in moj prijatelj se je podal v spalnico.